

Міністерство освіти і науки України
Кіровоградський національний технічний університет

Факультет обліку та фінансів
Кафедра «Бухгалтерський облік»

**Методичні вказівки
по проведенню практичних занять**

з дисципліни
«Облік за міжнародними стандартами»

Галузь знань – 0305 «Економіка та підприємництво»
Напрямок підготовки – 7.03050901 «Облік і аудит»
Освітньо-кваліфікаційний рівень – «спеціаліст»

Укладачі – Смірнова І.В., Смірнова Н.В., Костенко В.Г.

Обговорено і схвалено на засіданні
кафедри бухгалтерського обліку
19.04.2016 р. протокол № 15.

Методичні вказівки по проведенню практичних занять з дисципліни «Облік за міжнародними стандартами» для студентів напряму підготовки 7.03050901 «Облік та аудит» / автори-укладачі: Смірнова І.В, Смірнова Н.В., Костенко В.Г. – Кіровоград: КНТУ, 2016. - 55 с.

Автори-укладачі:

Смірнова Ірина Володимирівна, к.е.н., доцент

Смірнова Надія Володимирівна, к.е.н., доцент

Костенко Валентина Георгіївна, викладач

Рецензент:

завідувач кафедри «Бухгалтерський облік»

Пальчук Оксана Володимирівна, к.е.н., доцент

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0305 «Економіка та підприємництво»	вибіркова	
Загальна кількість годин - 90	Напрямок підготовки:	Рік підготовки:	
		1	1
	Спеціальність (професійне спрямування): 7.03050901 Облік і аудит	Семестр	
		1	1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4,43	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	14 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		62 год.	86 год.
		Індивідуальні завдання	
		4 год.	4 год.
Вид контролю: залік			

II. МЕТА, ЗАВДАННЯ І ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МІСЦЕ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Процес інтеграції України до європейської спільноти є складним та довгим, але вже сьогодні українські господарські суб'єкти працюють за правилами, що диктує євrorинок та сучасні економічні відносини.

Розробка бухгалтерських стандартів обліку та звітності проводиться в багатьох країнах світу. У 2005 році започатковане широкомасштабне впровадження в практичну діяльність міжнародних облікових стандартів направлене на зближення національних систем бухгалтерського обліку на міжнародному рівні, зведення до мінімуму розбіжностей в оцінці результатів діяльності та розробці єдиного підходу до визнання та розкриття інформації про елементи фінансової звітності.

Розроблені в Україні національні стандарти мають відмінності з міжнародними, що призводить до необхідності вивчення, розуміння та застосування і національних, і міжнародних стандартів.

Сьогодні найбільш оптимальною моделлю розвитку бухгалтерського обліку в Україні є трансформація його методології відповідно до міжнародних стандартів шляхом державного регулювання.

1.1. Мета викладання дисципліни: надання знань про організаційні, правові та нормативні засади побудови системи міжнародних стандартів обліку та звітності, а також про методологічні засади їх застосування і правила складання фінансових звітів за принципами МСФЗ.

1.2. Завдання викладання дисципліни: ознайомити студентів з принципами підготовки та подання фінансової звітності, а також складом і порядком подання фінансової звітності; навчити студентів проводити порівняльний аналіз вимог МСФЗ та національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку; формування знань, вмінь та навичок, необхідних для використання міжнародних стандартів обліку та фінансової звітності на практиці.

1.3. Предмет: активи, зобов'язання, капітал, доходи, витрати, фінансові результати.

1.4. Перелік знань, умінь, навичок після вивчення дисципліни:

Студент повинен:

знати:

- ієрархічну структуру та сфери дії МСФЗ відповідно до об'єкту регулювання;
- структуру фінансової звітності згідно з вимогами МСФЗ;
- вимоги до облікової політики за організаційним аспектом та методичними складовими, що відповідають потребам складання фінансової звітності за МСФЗ;
- вимоги та перспективи застосування МСФЗ суб'єктами господарювання в Україні.

ВМІТИ:

- визначати облікову політику підприємства, яка б задовольняла потреби користувачів звітності, керівництва підприємства та була узгодженою з МСФЗ;
- скласти фінансову звітність згідно з МСФЗ;
- готувати висновки і пропозиції щодо оптимізації облікової політики у форматі подання фінансових звітів, складених за МСФЗ.

ІІІ. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Таблиця 3.1

Денна форма навчання

Теми	Кількість годин			
	Всього	лекцій	практ. заняття	самост. робота
БЛОК 1. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, всього	53	8	8	37
1. Мета та напрямки гармонізації фінансової звітності.	13	2	2	9
2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку: загальна характеристика.	13	2	2	9
3. Загальні вимоги до складання і подання фінансової звітності.	13	2	2	9
4. Сучасний стан, проблеми та перспективи застосування в Україні МСФЗ	14	2	2	10
БЛОК 2. ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ЗВІТНОСТІ ЗАГАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЗА МСФЗ, всього	37	6	6	25
5. Елементи балансу, їх визнання та оцінка	14	2	2	10
6. Призначення та елементи звіту про прибутки та збитки.	14	2	2	10
7. Звіт про рух грошових коштів.	9	2	2	5
Разом	90	14	14	62

Таблиця 3.2

Заочна форма навчання

Теми	Кількість годин			
	Всього	лекцій	практ. заняття.	самост. робота
БЛОК 1. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, всього	50	2	-	48
1. Мета та напрямки гармонізації фінансової звітності.	14	2	-	12

2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку: загальна характеристика.	12	-	-	12
3. Загальні вимоги до складання і подання фінансової звітності.	12	-	-	12
4. Сучасний стан, проблеми та перспективи застосування в Україні МСФЗ	12	-	-	12
БЛОК 2. ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ЗВІТНОСТІ ЗАГАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЗА МСФЗ, всього	40	-	2	38
5. Елементи балансу, їх визнання та оцінка	14	-	2	12
6. Призначення та елементи звіту про прибутки та збитки.	13	-	-	13
7. Звіт про рух грошових коштів.	13	-	-	13
Разом	90	2	2	86

IV. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ БЛОК 1. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Тема 1 - Мета та напрямки гармонізації фінансової звітності.

1. Національні системи обліку.
2. Необхідність впровадження МСБО.
3. Організація діяльності КМСБО.

Тема 2 - Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності: загальна характеристика.

1. Сутність міжнародних стандартів.
2. Процес розробки міжнародних стандартів.
3. Статус міжнародних стандартів та їх застосування.
4. Мета та шляхи гармонізації фінансової звітності.
5. Мета Концептуальної основи міжнародних стандартів.
6. Сфера застосування Концептуальної основи міжнародних стандартів.

Тема 3 - Загальні вимоги до складання і подання фінансової звітності

1. Призначення та склад фінансової звітності.
2. Загальні вимоги до подання інформації у фінансових звітах.
3. Порядок подання фінансових звітів.

Тема 4 - Сучасний стан та перспективи застосування в Україні МСФЗ

1. Сфера застосування МСФЗ
2. Взаємодія з Радою з МСФЗ
3. Перше застосування МСФЗ
4. Дискусійні питання

5. Ризики на шляху застосування МСФЗ

БЛОК 2. ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ЗВІТНОСТІ ЗАГАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЗА МСФЗ

Тема 5 - Елементи балансу, їх визнання та оцінка

1. Структура і зміст балансу.
2. Формати балансу.
3. Події після дати балансу.

Тема 6 - Призначення та елементи звіту про прибутки та збитки

1. Структура і зміст Звіту про прибутки і збитки.
2. Операційні доходи і витрати.
3. Операційні витрати.
4. Фінансові витрати.
5. Надзвичайні статті.
6. Чистий прибуток або збиток.
7. Формати Звіту про прибутки і збитки.

Тема 7 - Звіт про рух грошових коштів

1. Призначення Звіту про рух грошових коштів
2. Вимоги щодо змісту звіту про рух грошових коштів відповідно до міжнародних стандартів
3. Способи підготовки звітів про рух грошових коштів

V. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

БЛОК 1. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Тема 1 - Мета та напрямки гармонізації фінансової звітності.

Фінансова звітність підприємств різних країн має певні відмінності, що зумовлені соціальними, економічними та політичними чинниками. Відмінності в підходах до змісту фінансових звітів значно ускладнювали аналіз інформації та прийняття рішень в умовах розвитку міжнародної торгівлі, транснаціональних корпорацій, глобалізації фінансових ринків. Для забезпечення гармонізації фінансової звітності 29 червня 1973 р. створено Комітет з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (КМСБО). Його було засновано на підставі угоди, укладеної фаховими організаціями бухгалтерів Австралії, Великої Британії, Ірландії, Канади, Нідерландів, Німеччини, Мексики, США, Франції та Японії. З 1983 р. членами КМСБО є всі фахові організації бухгалтерів, що входять до складу Міжнародної федерації бухгалтерів (МФБ). Сьогодні він об'єднує 153 професійні організації зі 112 країн світу.

Згідно з Конституцією КМСБО його метою є формулювання, видання та вдосконалення в інтересах суспільства стандартів бухгалтерського обліку,

яких слід дотримуватися при поданні фінансових звітів, а також сприяння прийняттю та дотриманню їх в усіх країнах.

Для розуміння і практичного застосування МСБО важливе значення має їхня Концептуальна основа. Вона містить виклад концепцій, на яких ґрунтується фінансова звітність загального призначення.

З метою оперативного реагування на проблеми практичного застосування стандартів КМСБО видає тлумачення відповідних положень діючих стандартів та їх Концептуальної основи.

Тема 2 - Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності: загальна характеристика.

МСБО являють собою документи, які визначають загальний підхід до складання фінансової звітності і які пропонують варіанти обліку окремих засобів або операцій підприємств. В силу об'єктивних інтеграційних процесів в розвитку світового господарства ці стандарти набувають все більшого значення як найзручніший засіб “спілкування” між підприємствами різних країн.

КМСБО накопичує пропозиції щодо нових тем для розробки МСБО, які надходять від представників Ради, організацій-членів, членів Консультативної групи, інших організацій та окремих осіб.

Штатний персонал КМСБО готує перелік запропонованих тем, які розглядаються Радою КМСБО. Після включення теми до робочої програми починається процес розробки стандартів, який звичайно містить шість потенційних стадій: створення Керівного комітету; первісне дослідження; проект викладу принципів; виклад принципів; проект МСБО; МСБО.

На сьогодні МСБО використовуються:

- як основа національних вимог до БО в багатьох країнах світу;
- як міжнародний базовий підхід тими країнами, які розробляють свої власні вимоги;
- фондовими біржами та регулюючими органами, які вимагають або дозволяють іноземним емітентам подавати фінансові звіти згідно з МСБО;
- наднаціональними органами, такими як Європейська комісія;
- Світовим банком, який вимагає від позичальників подання фінансової звітності згідно з МСБО;
- дедалі більшою кількістю підприємств.

Тема 3 - Загальні вимоги до складання і подання фінансової звітності

Загальні вимога до фінансової звітності викладено в Концептуальній основі МСБО та МСБО 1 "Подання фінансових звітів".

Фінансові звіти загального призначення — це звіти, що відповідають потребам тих користувачів, які не можуть вимагати звітів, складених з урахуванням конкретних інформаційних потреб.

До користувачів фінансових звітів належать існуючі та потенційні інвестори, працівники, кредитори, клієнти, урядові установи та

громадськість.

Виходячи з цього, "метою фінансових звітів загального призначення є надання інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства, яка є корисною для широкого кола користувачів при прийнятті ними економічних рішень".

Згідно з МСБО 1 фінансова звітність підприємства містить:

- Баланс;
- Звіт про прибутки та збитки;
- Звіт про зміни у власному капіталі;
- Звіт про рух грошових коштів;
- Виклад облікової політики та пояснювальні примітки.

Головна вимога МСБО полягає в тому, що фінансові звіти мають правдиво відображувати фінансове становище, фінансові результати діяльності та потоки грошових коштів підприємства.

Фінансові звіти можуть подаватися окремо або разом з іншою інформацією. МСБО заохочують підприємства до подання окремо від фінансових звітів фінансового огляду, підготовленого керівництвом, щодо таких питань:

- основні фактори, які визначають результати діяльності підприємства;
- джерела фінансування підприємства, його політика щодо позикового капіталу та управління ризиками;
- ресурси, вартість яких не відображено в балансі згідно з МСБО.

Відповідно до МСБО 1 фінансові звіти слід подавати принаймні щороку. Цей стандарт не розглядає поточну фінансову звітність, яка подається за місяць, квартал або інший період у межах звітного року. Порядок подання такої звітності визначає МСБО 34 "Проміжна фінансова звітність". МСБО 1 не вимагає, щоб звітний рік збігався з календарним, а також дозволяє практику складання звітності за 52 тижні. Це зумовлено тим, що в багатьох країнах звітний рік розпочинається з місяця або кварталу створення підприємства. Наприклад, якщо підприємство було зареєстровано у липні, його фінансовим роком є рік, що завершується 31 червня наступного року.

Тема 4 - Сучасний стан та перспективи застосування в Україні МСФЗ

В Україні застосовуються МСФЗ, офіційно оприлюднені на веб-сайті Міністерства фінансів України. Для складання фінансової звітності застосовуються МСФЗ, якщо вони не суперечать Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», а саме:

Суб'єктами господарювання має застосовуватися один пакет стандартів для складання фінансової звітності – МСФЗ або П(С)БО.

Незалежно від застосовуваного пакету стандартів суб'єкти господарювання зобов'язані виконувати норми Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Порядку подання фінансової звітності, а також нормативно-правових актів щодо

документального забезпечення записів у бухгалтерському обліку, проведення інвентаризації тощо.

Сьогодні забезпечується постійна співпраця Міністерства фінансів України з Радою з МСФЗ. Згідно з договорами Фонд Ради МСБО надає матеріали, які можуть бути оприлюднені.

Розуміючи складність процесу застосування МСФЗ та необхідність спільних зусиль всіх учасників цього процесу Міністерство фінансів і Національний банк ініціювали об'єднання професійної спільноти навколо вирішення цього завдання, що формалізується відповідними Меморандумами.

Ризики на шляху застосування МСФЗ: незаінтересованість менеджменту і власників; непрозорість бізнесу; недостатня пропозиція на ринку висококваліфікованих спеціалістів-практиків бухгалтерів; слабкі конкурентні позиції вітчизняного сегменту аудиторських фірм; низький рівень базової професійної освіти.

БЛОК 2. ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ЗВІТНОСТІ ЗАГАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЗА МСФЗ

Тема 5 - Елементи балансу, їх визнання та оцінка

Баланс відображує фінансове становище підприємства на певну дату, тому його іноді називають звітом про фінансове становище підприємства.

Основними елементами балансу є активи, зобов'язання та капітал власників (власний капітал). Складання та інтерпретація балансу потребують чіткого значення і належного відображення цих елементів.

Для визначення балансової вартості активів використовують такі види оцінок:

1. Історична (фактична) собівартість активу.
2. Поточна (відновлювана) собівартість.
3. Чиста вартість реалізації
4. Ринкова вартість активу

1. Сума очікуваного відшкодування

2. Теперішня вартість активу

1. Справедлива вартість активу

Згідно з визначенням КМСБО актив — це ресурс, який контролюється підприємством у результаті минулих подій та, як очікується, забезпечить збільшення економічних вигод у майбутньому.

Зобов'язання — це теперішня заборгованість підприємства іншим юридичним або фізичним особам, що виникла внаслідок здійснених у минулому господарських операцій чи інших подій, погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Забезпечення — це зобов'язання, для яких сума або час майбутніх платежів є невизначеними.

Для визначення балансової вартості зобов'язань використовують такі

види оцінки:

1. Історична собівартість зобов'язання.
2. Поточна собівартість зобов'язання.
3. Вартість розрахунку (платежу).
4. Теперішня вартість зобов'язання.
5. Справедлива вартість зобов'язання

МСБО визначають власний капітал як частину активів підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. МСБО не визначають форму балансу, але містять вимоги щодо розкриття певних статей активів, зобов'язань та власного капіталу.

МСБО 1 містить такий мінімальний перелік статей, які слід наводити в балансі: грошові кошти та їх еквіваленти; фінансові інвестиції, які обліковують методом участі в капіталі; заборгованість покупців та інша дебіторська заборгованість; інші фінансові активи; основні засоби; нематеріальні активи; запаси; заборгованість постачальникам та іншим кредиторам; податкові зобов'язання та податкові активи, передбачені МСБО 12 "Податки на прибуток"; забезпечення майбутніх витрат і платежів; частка меншості (частка в капіталі дочірнього підприємства, яка не належить материнському підприємству); випущений (вкладений) капітал і резерви (в тому числі нерозподілений прибуток).

Тема 6 - Призначення та елементи звіту про прибутки та збитки

Звіт про прибутки та збитки — це звіт про доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства. У різних країнах цей звіт може мати різну назву: звіт про прибуток, рахунок прибутків і збитків, звіт про операції. Проте незалежно від назви Звіт про прибутки та збитки надає користувачам, насамперед інвесторам і кредиторам, важливу фінансову інформацію для оцінки минулої діяльності підприємства, а також ризику недосягнення ним очікуваних результатів. Основними елементами Звіту про прибутки та збитки є доходи та витрати, прибутки та збитки.

Дохід — це збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, що призводить до зростання власного капіталу підприємства (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників).

Витрати - це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу між власниками).

Структура Звіту про прибутки та збитки ґрунтується на класифікації діяльності підприємства

МСБО 1 визначає такий мінімальний перелік статей, які мають бути відображені безпосередньо у Звіті про прибутки та збитки: дохід; результати (прибуток або збиток) операційної діяльності; фінансові витрати; частка прибутку або збитку асоційованих компаній або спільних підприємств, які обліковуються методом участі в капіталі; витрати на податок з прибутку;

прибутки або збитки від звичайної діяльності; надзвичайні (екстраординарні) статті; частка меншості; чистий прибуток або збиток.

Тема 7 - Звіт про рух грошових коштів

Інформація про рух грошових коштів дозволяє користувачам фінансової звітності оцінити здатність підприємства генерувати грошові кошти та ефективно їх використовувати. Така інформація покращує зіставність результатів діяльності різних підприємств, оскільки усуває вплив різних підходів до обліку подібних операцій та подій. Звіт про рух грошових коштів – це єдиний фінансовий звіт, який складається на касовій основі.

Мета звіту про рух грошових коштів полягає у наданні інформації користувачам фінансових звітів щодо руху грошових коштів підприємства і спроможності цього підприємства генерувати грошові кошти та їх еквіваленти.

Цей звіт вважається більш зрозумілим у порівнянні зі звітом про прибутки і збитки, оскільки в результаті застосування різних облікових підходів показник прибутковості може виявитися незрозумілим, на той час як рух грошових коштів є фактичним показником, що не піддається впливу жодних суджень.

Звіт про рух грошових коштів також є корисним для проведення інвестиційних оцінок через те, що численні методи оцінки базуються саме на оцінці майбутніх грошових потоків підприємства, а не на його майбутніх прибутках.

Для полегшення аналізу руху грошових коштів підприємства, останні можна розподілити на такі категорії:

1. Рух грошових коштів, пов'язаний з операційною діяльністю;
2. Рух грошових коштів, пов'язаний з інвестиційною діяльністю; та
3. Рух грошових коштів, пов'язаний з фінансовою діяльністю.

Способи підготовки звітів про рух грошових коштів:

1. Непрямий метод. В разі використання непрямого методу звіт про рух грошових коштів починається з суми прибутку (яка може бути узгоджена зі звітом про прибутки і збитки), яка коригується на суму негрошового доходу, негрошових витрат і негрошових нарахувань для визначення розміру грошових коштів, генерованих в результаті діяльності. Такий метод називається непрямим, тому що звіт не починається безпосередньо з інформації щодо грошових коштів, а натомість спочатку наводить інформацію щодо прибутку.

2. Прямий метод. В цьому випадку звіт про рух грошових коштів починається безпосередньо з наведення сум грошових коштів для визначення тих грошових коштів, що були генеровані в результаті операційної діяльності. Оскільки цей прямий метод подання грошових коштів забезпечує інформацію, яку було б не так легко знайти в інших місцях фінансових звітів, МСБО віддають перевагу саме цьому методу, хоча і не визначають його як основний підхід. Тим не менше, на практиці більшість підприємств використовують непрямий метод.

VI. ТЕМИ ТА РОЗПОДІЛ ЧАСУ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Мета та напрямки гармонізації фінансової звітності.	2	-
2.	Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку: загальна характеристика.	2	-
3.	Загальні вимоги до складання і подання фінансової звітності.	2	-
4.	Сучасний стан, проблеми та перспективи застосування в Україні МСФЗ	2	-
5.	Елементи балансу, їх визнання та оцінка	2	2
6.	Призначення та елементи звіту про прибутки та збитки.	2	-
7.	Звіт про рух грошових коштів.	2	-
Усього годин		14	2

VII. ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття 1.

Тема 1. Мета та напрямки гармонізації фінансової звітності.

Питання для обговорення:

1. Національні системи обліку.
2. Необхідність впровадження МСБО.
3. Організація діяльності КМСБО.
4. Порівняльна характеристика обліку основних засобів за національними та міжнародними стандартами

Практична частина.

1. Приклади вирішення задач.

Задача 1.1.

Підприємство придбало обладнання на суму 48000 грн. (в тому числі ПДВ – 8000 грн.) зі знижкою, яка становить 1 відсоток його вартості.

Крім того підприємство понесло такі витрати, грн.:

- залізничний тариф	1000
- витрати на транспортування від станції на підприємство	300
- оплата праці монтажників	700

Виходячи з цього, собівартість обладнання дорівнює:
 $48000 - 8000 - 400 + 1000 + 300 + 700 = 41600$ грн.

Придбання основних засобів відображується записом:

Дебет рахунка «Розрахунки за ПДВ»	8000
Дебет рахунка «Основні засоби»	41600
Кредит рахунка «Грошові кошти» або «Розрахунки з кредитором»	49600

Задача 1.2.

3 січня поточного року підприємство придбало устаткування шляхом емісії довгострокового непроцентного векселя на суму 800000 дол. Оплата векселя буде здійснена протягом п'яти років у вигляді рівних платежів наприкінці кожного року. На момент видачі векселя ринкова ставка відсотка для подібних боргових зобов'язань становить 12 % річних.

Виходячи з цього, собівартість придбаного обладнання дорівнюватиме теперішній вартості анuitету, тобто рівномірних платежів у сумі 160000 дол. протягом п'яти років. Використовуючи фактор теперішньої вартості анuitету, отримаємо:

$$160\,000 \times 3,60478 = 576\,765 \text{ (дол.)}$$

Придбання устаткування відобразатиметься записом, дол.:

Дебет рахунка «Основні засоби»	576765
Дебет рахунка «Дисконт за векселями, що підлягають сплаті»	223225
Кредит рахунка «Векселі, що підлягають сплаті»	800000

Виходячи з ефективної (ринкової) ставки відсотка, в 2003 одночасно із сумою платежу за векселем слід відображати витрати на відсотки в сумі 69212 дол. ($576765 \times 0,12$).

При цьому слід зробити такі записи, дол.:

Дебет рахунка «Векселі, що підлягають сплаті»	160000
Кредит рахунка «Грошові кошти»	160000

одночасно

Дебет рахунка «Витрати на відсотки»	69212
Кредит рахунка «Дисконт за векселями, що підлягають сплаті»	69212

Аналогічні записи на відповідні суми будуть зроблені наприкінці кожного з наступних чотирьох років.

2. Задачі для самостійного вирішення.**Задача 1.3.**

Землю придбано разом будівлею за 60000 грн. Стару будівлю знесено. Витрати, пов'язанні зі знесенням (зарплата), дорівнюють 10000 грн.

У результаті ліквідації будівлі отримано будівельні матеріали на суму 2000 грн.

Завдання: відобразити наведені господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 1.4.

Підприємство придбаю меблі в обмін на власні товари (балансова вартість 20 000 дол.), справедлива вартість яких дорівнює 17 000 дол. При цьому крім меблів воно отримало доплату в сумі 6 000 дол. У цьому разі собівартість придбаних меблів становить 11 000 дол. ($17\,000 - 6\,000$), а результатом операції є збиток у сумі 3 000 дол. ($17\,000 - 20\,000$).

Завдання: скласти кореспонденцію рахунків по наведених операціях.

Задача 1.5.

Підприємство придбало комп'ютери (справедлива вартість 42 000 грн) в обмін на автомобіль (первісна вартість 30000 дол., накопичена амортизація 2500 дол.), справедлива вартість якого на момент обміну становила 36000

дол. Крім того, підприємство перерахувало постачальнику комп'ютерів 5200 дол.

Завдання:

- а) розрахувати собівартість придбаних комп'ютерів та фінансовий результат від здійснення товарообмінної операції;
- б) скласти кореспонденцію рахунків по наведених операціях.

Задача 1.6.

Підприємство здійснило заміну труб водопостачальної системи будинку. Первинна вартість старих труб дорівнює 60000 дол., а накопичена амортизація 55000 дол. Вартість нових труб становить 100000 дол.

Завдання: скласти кореспонденцію рахунків по наведених операціях.

Задача 1.7.

Собівартість придбаного верстата становить 20000 грн., а термін його корисної експлуатації становить 4 роки. Очікується, що цей верстат матиме ліквідаційну вартість 2000 грн. Верстат було придбано для виготовлення 90 000 од. продукції.

Завдання:

- а) здійснити розрахунок амортизаційних відрахувань за методом рівномірної амортизації;
- б) здійснити розрахунок амортизаційних відрахувань за методом суми чисел років;
- в) здійснити розрахунок амортизаційних відрахувань за методом зниження залишку;
- г) здійснити розрахунок амортизаційних відрахувань за методом прогресивної (уповільненої) амортизації;
- д) здійснити розрахунок амортизаційних відрахувань за методом амортизаційного фонду (Sinking Fund Method);
- е) здійснити розрахунок амортизаційних відрахувань за методом ануїтету (Annuity Method);
- є) здійснити розрахунок амортизаційних відрахувань за методом одиниць продукції (Units of Production Method).

ТЕСТИ:

1. В міжнародній практиці розкриває інформацію, щодо визначення, визнання, оцінки, амортизації, припинення визнання та розкриття інформації основних засобів стандарт:

- а) МСБО 40;
- б) МСБО 16;
- в) МСБО 2, 40;
- д) правильна відповідь а, в.

2. Сплатена сума грошових коштів або їх еквівалентів, або справедлива вартість іншої форми компенсації, наданої для отримання активу на момент його придбання або створення називається:

- а) собівартістю основних засобів;
- б) балансовою вартістю основних засобів;
- в) залишковою вартістю основних засобів;

d) правильна відповідь відсутня.

3. Основні засоби відображуються в балансі підприємства, якщо відповідають критеріям:

- a) існує ймовірність, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням цього активу;
- b) його собівартість може бути достовірно оцінена;
- c) підприємство має право власності на об'єкт;
- d) правильні відповіді a, b.

4. Терміном корисної експлуатації називають:

- a) період, упродовж якого підприємство передбачає використовувати відповідний об'єкт;
- b) кількість одиниць продукції (послуг), яку підприємство очікує отримати від його використання;
- c) період, упродовж якого підприємство не використовуватиме відповідний об'єкт;
- d) правильна відповідь a, b.

5. Оцінена сума, яку підприємство зараз очікує отримати від продажу активу після вирахування оцінених витрат на продаж, якщо цей актив вже є у віці та стані, очікуваному наприкінці терміну його корисної експлуатації називають:

- a) справедливою вартістю основних засобів;
- b) залишковою вартістю основних засобів;
- c) ліквідаційною вартістю основних засобів;
- d) переоціненою вартістю основних засобів.

6. Вартість, що амортизується — це:

- a) сума повної собівартості активу та ліквідаційної вартості;
- b) собівартість активу або інша сума, відображена у фінансовій звітності замість собівартості, за вирахуванням ліквідаційної вартості;
- c) виручка від реалізації активу;
- d) правильна відповідь відсутня.

7. Амортизація активу починається:

- a) з моменту оплати за нього грошових коштів;
- b) з моменту укладання договору на придбання об'єкта основних засобів
- c) коли актив може бути використаний за призначенням;
- d) після введення його в експлуатацію.

8. Справедлива вартість основних засобів — це:

- a) балансова вартість об'єкту;
- b) ринкова вартість об'єкту;
- c) залишкова вартість об'єкту;
- d) правильна відповідь відсутня.

9. Оцінена сума, яку підприємство зараз очікує отримати від продажу активу після вирахування оцінених витрат на продаж, якщо цей актив вже є у віці та стані, очікуваному наприкінці терміну його корисної експлуатації називається:

- a) балансова вартість об'єкту;
- b) ринкова вартість об'єкту;
- c) ліквідаційна вартість об'єкту;
- d) правильна відповідь відсутня.

10. В вітчизняній практиці розкриває інформацію, щодо визначення, визнання, оцінки, амортизації, припинення визнання та розкриття інформації основних засобів стандарт:

- a) П(С)БО 40;
- b) П(С)БО 16;
- c) П(С)БО 2, 40;
- d) правильна відповідь відсутня.

Література: [3, 4, 8]

Заняття 2.

Тема 2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності: загальна характеристика.

Питання для обговорення:

1. Сутність міжнародних стандартів.
2. Процес розробки міжнародних стандартів.
3. Статус міжнародних стандартів та їх застосування.
4. Мета та шляхи гармонізації фінансової звітності.
5. Мета Концептуальної основи МСБО.
6. Сфера застосування Концептуальної основи МСБО.
7. Порівняльна характеристика обліку нематеріальних активів за національними та міжнародними стандартами

Практична частина.

1. Приклади вирішення задач.

Задача 2.1.

ВАТ «Каламбур» перемогло у тендері на придбання патенту на винахід, розроблений іншим підприємством. В оплату патенту було одразу перераховано 700 000 грн., а 300 000 грн. буде сплачено через рік. Також було сплачено 300 000 грн. за участь у тендері та мито у сумі 1 000 грн. Вартість капіталу ВАТ «Каламбур» становить 10 %.

Виходячи з цього, собівартість патенту, що підлягає визнанню, дорівнює:

$$700000 + [300000 \times (1/(1 + 0,1))] + 80000 + 1000 = 700000 + 272727 + 81000 = 1053727$$

Придбання патенту слід відобразити таким записом, грн.:

Д-т рахунка «Нематеріальні активи»	1 053727
Д-т рахунка «Витрати майбутніх періодів» (відстрочені відсотки)	27273
К-т рахунка «Грошові кошти»	781000
К-т рахунка «Розрахунки з кредиторами»	300000

Задача 2.2.

Підприємство придбало ліцензію на виготовлення одягу в обмін на

власний автомобіль та доплатило додатково 40 000 грн.

Справедлива вартість автомобіля 35000 грн., а його балансова вартість - 32 000 грн.

Собівартість отриманої ліцензії дорівнює: $35000 + 40000 = 75000$ грн.

2. Задачі для самостійного вирішення.

Задача 2.3.

ВАТ «Шампур» придбало чисті активи (справедлива вартість 3000000 грн.) ТОВ «Лацкан» за 5000000 грн.

Також ВАТ «Шампур» отримало право на фірмовий знак «Суперлац» вартістю 950000 грн., яка була визначена професійним оцінювачем.

Завдання: відобразити на рахунках бухгалтерського обліку наведені операції.

Задача 2.4.

Підприємство понесло такі витрати до початку виробництва нових автомобільних клапанів, грн.:

- маркетингова компанія	40000
- одноразовий паушальний платіж	30000
- зарплата персоналу, що здійснювала тестування клапанів	20000
- витрати на реєстрацію торгової марки клапану	4000
- навчання персоналу, що буде виробляти клапани	6000

Завдання: визначити собівартість нематеріального активу.

Задача 2.5.

Витрати підприємства на дослідження і розробки у звітному періоді становили, тис. грн.:

Витрати	Дослідження	Розробки
Матеріали	20	45
Зарплата	110	160
Інші прямі витрати	70	95
Разом:	200	300

У результаті розробки буде створено нематеріальний актив, який відповідає критеріям визнання, згідно з МСБО 38.

Завдання: відобразити на рахунках бухгалтерського обліку витрати на дослідження.

Задача 2.6.

ТОВ «Круїз» розробляє та реалізує програмне забезпечення. Станом на 31 грудня 2014 року витрати на незавершені розробки становили 963 000 грн., зокрема проект «Сам-Сім» 500000 грн. Проект «Сам-Сім» було завершено (витрати на цей проект у 2003 році становили 75 000 грн.) та запущено у серію 30 вересня 2015 року. У четвертому кварталі було отримано дохід в сумі 250000 грн. Як очікується, у першому кварталі 2015 року дохід зросте на 50 000 грн. і залишатиметься на цьому рівні протягом двох років. Очікуваний термін корисного використання продукту «Сам-Сім» завершується 31 грудня 2017 р.

Завдання: Виходячи з очікуваного доходу, розрахувати суму нарахованої амортизації програмного забезпечення у 2014 році.

Задача 2.7.

Компанія «Русалка» сплатила 1500 000 грн. за право на здійснення рибальства на невизначений термін. Через два роки підприємство оцінило суму очікуваного відшкодування цього права в розмірі 1 150 000 грн.

Завдання: визначити фінансовий результат від зменшення корисності нематеріального активу та відобразити його суму на рахунках бухгалтерського обліку.

Література: [3, 4, 8]

ТЕСТИ:**1. Національні стандарти — це:**

- a) стандарти, які розроблюються міжнародними організаціями для певної країни;
- b) стандарти, які розроблюються певною країною але діють в деяких країнах, визначеного регіону;
- c) нормативи з бухгалтерського обліку, які розроблюються кожною країною самостійно для внутрішнього користування;
- d) правильна відповідь відсутня.

2. Міжнародні стандарти — це:

- a) стандарти, які розроблюються парламентом ЄС;
- b) стандарти, які розроблюються Комітетом з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і рекомендовані до застосування;
- c) стандарти, які застосовуються двома і більше країнами;
- d) правильна відповідь а, с.

3. Концептуальна основа — це:

- a) складова частина МСФЗ;
- b) концептуальна облікова основа, яка встановлює концепції, покладені в основу складання і подання фінансових звітів;
- c) концепції, що не мають зв'язку з Міжнародними стандартами фінансової звітності та використовуються окремо, як концепції формування звітності;
- d) правильна відповідь а, б.

4. Концептуальна основа:

- a) не має нічого спільного з МСФЗ;
- b) має перевагу над МСФЗ при спірних питаннях;
- c) є одним із стандартів МСФЗ;
- d) не має переваги над МСФЗ при спірних питаннях.

5. Міжнародні стандарти фінансової звітності включають в себе:

- a) тільки МСФЗ та МСБО;
- b) концептуальну основу, МСФЗ та МСБО;
- c) концептуальну основу, МСБО та інтерпретації до них;
- d) МСФЗ, МСБО та інтерпретації до них.

6. Міжнародні стандарти фінансової звітності призначені для:

- a) можливості розуміння фінансової звітності підприємств користувачами інформації з будь-якої країни світу;
- b) забезпечення порівняння фінансової звітності підприємств різних

країн світу;

- c) відображення облікової інформації за вимогами податкових органів;
- d) правильна відповідь а, б.

7. Міжнародні стандарти фінансової звітності можуть використовувати:

- a) підприємства усіх видів діяльності;
- b) тільки банки, страхові компанії та інші фінансові установи;
- c) тільки державні підприємства;
- d) правильна відповідь б, с.

8. Державні підприємства:

- a) можуть використовувати такі саме МСФЗ як і комерційні підприємства;
- b) використовують інші МСФЗ спеціально адаптовані для державного сектору;
- c) взагалі не можуть використовувати МСФЗ;
- d) правильна відповідь відсутня.

9. Переваги при формуванні фінансової звітності за МСФЗ:

- a) можливість одержати кредити у іноземному банку;
- b) можливість одержання постачальників-іноземців;
- c) можливість залучення закордонних клієнтів;
- d) всі відповіді є вірними.

10. Пріоритетним напрямком при переході на МСФЗ України є:

- a) навчання спеціалістів МСФЗ;
- b) реформа бухгалтерського обліку та оподаткування;
- c) розвиток професійних організацій;
- d) всі відповіді є.

Заняття 3.

Тема 3. Загальні вимоги до складання і подання фінансової звітності

Питання для обговорення:

1. Призначення та склад фінансової звітності.
2. Загальні вимоги до подання інформації у фінансових звітах.
3. Порядок подання фінансових звітів.
4. Порівняльна характеристика обліку запасів за національними та міжнародними стандартами

Практична частина.

1. Приклади вирішення задач.

Задача 3.1.

Прейскурантна ціна товару (без ПДВ) – 100 грн. за одиницю. Підприємство придбало велику партію цього товару (1000 одиниць), унаслідок чого отримало торговельну знижку в розмірі 2 % ціни.

Крім того, підприємство може отримати знижку 5 % у разі оплати товарів протягом 10 днів з дати придбання. Ставка податку на додану

вартість становить 20 %. Витрати на транспортування товарів власним транспортом становили 220 грн.

Розрахунок собівартості придбаних товарів, грн.:	
Прейскурантна ціна (100 грн. * 1000)	100000
Торгівельна знижка (10000 * 0,02)	2000
Вартість придбання	98000
Знижка за дострокову оплату (98000 * 0,05)	4900
Чиста вартість придбання	93100
Витрати на транспортування	220
Разом собівартість придбаних товарів	93120

Задача 3.2.

Підприємство виробляє три види смол (C_1 , C_2 , C_3), що використовуються для виготовлення виробів із склопластику. Є така інформація про спільне виробництво цих смол за звітний період:

Вид смоли	Обсяг виробництва, літрів	Витрати після точки розподілення, грн.	Ціна реалізації за літр, грн.
C_1	2000	11200	36
C_2	6000	10800	20
C_3	12000	24000	14

Спільні витрати на виробництво смол за звітний період включали: прямі матеріали – 36000 грн., пряма зарплата – 18000 грн., виробничі накладні витрати 26000 грн.

Для розподілу витрат між спільними продуктами на основі обсягу виробництва визначимо спільні витрати на 1 літр смоли.

Спільні витрати на 1 л = $(36000+18000+26000)/(2000+6000+12000) = 80000/20000 = 4$ грн. на 1 л.

Виходячи з цього, розрахуємо собівартість кожного спільного продукту

Таблиця. Визначення собівартості спільних продуктів на основі обсягу виробництва

Вид смоли	Спільні витрати		Витрати після точки розподілення		Собівартість	
	Разом	На одиницю	Разом	На одиницю	Разом	На одиницю
C_1	8000	4,00	11200	5,60	19200	9,60
C_2	24000	4,00	10800	1,80	34800	5,80
C_3	48000	4,00	24000	2,00	72000	6,00
Разом	80000	x	46000	x	126000	x

У разі розподілу спільних витрат на основі вартості продажу необхідно розрахувати загальну вартість спільних продуктів, грн.:

$$C_1 \quad 2000 \times 36 = 72000$$

$$C_2 \quad 6000 \times 20 = 120000$$

$$C_3 \quad 12000 \times 14 = 168000$$

$$\text{Разом} \quad 360000$$

Тепер можемо розподілити спільні витрати між продуктами, грн.:

$$C_1 \quad 7200 : 360000 \times 80000 = 16000$$

$$C_2 \quad 12000 : 360000 \times 80000 = 26667$$

$$C_3 \quad 168000 : 360000 \times 80000 = 37333$$

Разом 80000

Розрахунок собівартості спільних продуктів наведено в таблиці.

Таблиця. Визначення собівартості спільних продуктів на основі вартості їх продажу

Вид смоли	Спільні витрати		Витрати після точки розподілення		Собівартість	
	Разом	На одиницю	Разом	На одиницю	Разом	На одиницю
C ₁	16000	8,00	11200	5,60	27200	13,60
C ₂	26667	4,44	10800	1,80	34767	6,24
C ₃	37333	3,11	24000	2,00	61333	5,11
Разом	80000	x	46000	x	126000	x

Задача 3.3.

Нижче наведено дані про рух товарів групи «Р» підприємства роздрібною торгівлі за звітний рік, тис. грн.:

Показник	Собівартість	Роздрібна ціна
Запаси на початок року	1200	1800
Закупка протягом року	1320	2220
Разом запасів	2520	4020
Продаж запасів протягом року		2160
Запаси на кінець року		1860

Звідси співвідношення собівартості та роздрібною ціни дорівнює:

$$2520 / 4020 \times 100 = 62,7 \approx 63 \%$$

Розрахований відсоток застосовується до залишку запасів за роздрібними цінами:

$$18060 \times 63 / 100 = 1172$$

Виходячи з цього, визначимо собівартість реалізованих товарів:

$$2520 - 1172 = 1348$$

2. Задачі для самостійного вирішення.

Задача 3.4.

Річна нормальна потужність підприємства дорівнює 250000 годин, а практична річна потужність становить 300000 годин.

Припустімо, фактичні накладні витрати дорівнюють запланованим. Суму постійних виробничих накладних витрат і дані про фактичну та заплановану потужність наведено нижче.

Таблиця. Вихідні дані для розподілу виробничих накладних витрат

Рік	Постійні виробничі накладні витрати, грн.	Виробнича потужність, годин	
		запланована	фактична
2012	1440000	195000	200000
2013	1500000	285000	270000
2014	1480000	240000	250000
2015	2100000	300000	300000

Завдання:

а) здійснити розподіл постійних виробничих накладних витрат на основі різних видів потужності;

б) визначити суму розподілених накладних витрат;

в) відобразити на рахунках бухгалтерського обліку списання постійних накладних витрат.

Задача 3.5.

У процесі спільного виробництва протягом січня 2015 року було понесено такі витрати, грн.:

Прямі матеріали	70 000
Пряма зарплата	45 000
Виробничі накладні витрати	40 000
Разом	155 000

У результаті спільного виробництва було виготовлено 1000 одиниць основного продукту і отримано 500 кг побічного. Після додаткової обробки побічний продукт було реалізовано за ціною 12 грн. за кг. Витрати на додаткову обробку побічного продукту становили 2500 грн. Чиста реалізаційна вартість побічного продукту в січні становила:

Завдання:

- визначити чисту реалізаційну вартість побічного продукту в січні;
- визначити собівартість виробництва основного продукту в січні;
- відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції по: відокремлення побічного продукту від основного; суму додаткових витрат на обробку побічного продукту; передачу побічного продукту на склад.

Задача 3.6.

Є такі дані про рух товару протягом першого кварталу 2015 року:

Дата	Показник	Кількість	Ціна за одиницю, грн.
01.01	Залишок	100	15,0
15.01	Придбано	120	16,0
02.02	Продано	80	30,0
17.02	Придбано	150	18,0
12.03	Продано	90	30,0

Завдання:

- здійснити розрахунок собівартості товарів в умовах системи періодичного обліку запасів;
- здійснити розрахунок собівартості товарів в умовах системи постійного обліку запасів.

Задача 3.7.

Підприємство для виготовлення двох виробів використовує два види матеріалів - А і Б. Для оцінки залишків матеріалів на складі є така інформація, грн.:

Вид матеріалів	Фактична собівартість одиниці матеріалів	Відновлювальна собівартість одиниці матеріалів	Витрати на завершення виробництва одиниці продукції	Ціна за одиницю продукції	Витрати на збут одиниці продукції
А	60	54	50	120	15
Б	40	38	30	100	10

Завдання: розрахувати чисту вартість реалізації одиниці продукції, виробленої з матеріалу А.

Задача 3.8.

Є такі дані про оцінку залишків товару, грн.:

Показник	Собівартість	Чиста вартість реалізації
Запаси на початок року	370000	3700000
Запаси на кінець року	420000	400000

Завдання:

а) відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції по пряме списання балансової вартості товарів до чистої вартості їх реалізації у системі постійного обліку запасів;

б) відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції по створенню резерву знецінення запасів.

ТЕСТИ:**1. Користувачі фінансових звітів є:**

- а) інвестори, кредитори та керівники різних підрозділів;
- б) працівники, постачальники, покупці та інші клієнти;
- с) урядові установи та громадськість;
- д) всі відповіді правильні.

2. Складові Концептуальної основи МСФО є:

- а) мета складання фінансової звітності, базові припущення, оцінка елементів фінансової звітності та концепції капіталу й забезпечення капіталу;
- б) МСБО, МСФЗ та інтерпретації до них;
- с) якісна характеристика інформації фінансової звітності елементи фінансової звітності та критерії визнання елементів фінансової звітності;
- д) правильна відповідь а, с.

3. Фінансова звітність повинна складатися на базі:

- а) перевіреної та не перевіреної облікової інформації;
- б) відповідних припущень, володіти відповідними якісними характеристиками і містити інформацію, що задовольняє критерії визнання і оцінки відповідним чином;
- с) за наказом керівника;
- д) правильна відповідь б, с.

4. Якість інформації, яка дає можливість користувачам сприймати її значення означає:

- а) дохідливість;
- б) доречність;
- с) зрозумілість;
- д) правильна відповідь відсутня.

5. Здатність інформації впливати на рішення, що приймаються на її основі характеризується:

- а) доречністю;
- б) зрозумілістю;
- с) відносністю;
- д) правильна відповідь відсутня.

6. Інформація, що не містить помилок та упереджених суджень характеризується принципом:

- a) доречності;
- b) зіставності;
- c) достовірності;
- d) правильна відповідь відсутня.

7. Цей принцип дає можливість користувачам звітності порівнювати: фінансові звіти підприємства за різні періоди та фінансові звіти різних підприємств і називається він принципом:

- a) обачності;
- b) прогнозованості;
- c) тлумачення;
- d) правильна відповідь відсутня.

8. Відповідно до Концептуальної основи МСФЗ виділяють такі елементи фінансової звітності:

- a) активи, зобов'язання та власний капітал;
- b) доходи та витрати;
- c) активи, пасиви та витрати;
- d) правильна відповідь а, b.

9. Датою переходу на МСФЗ називають:

a) початок першого періоду, за який підприємство подає повну порівняльну інформацію згідно з МСФЗ у своїх перших фінансових звітах за МСФЗ;

b) кінець найостаннішого періоду, який охоплюють фінансові звіти або проміжний фінансовий звіт;

c) початок першого періоду, за який підприємство подає повну інформацію згідно з МСФЗ у своїх перших фінансових звітах;

d) правильна відповідь відсутня.

10. Пробний баланс:

- a) має форму Балансу;
- b) має довільну форму;
- c) має визначену форму;
- d) правильна відповідь відсутня.

Література: [3, 4, 8]

Заняття 4.

Тема 4. Сучасний стан та перспективи застосування в Україні МСФЗ

Питання для обговорення:

1. Сфера застосування МСФЗ
2. Взаємодія з Радою з МСФЗ
3. Перше застосування МСФЗ:
4. Дискусійні питання:
6. Ризики на шляху застосування МСФЗ
7. Порівняльна характеристика обліку капіталу за національними та міжнародними стандартами

Практична частина.

1. Приклади вирішення задач.

Задача 4.1.

1 січня 2015 року акціонерне товариство здійснило дробіння звичайних акцій у співвідношенні 3 : 1.

На 31 грудня 2014 року в обігу перебувало 150000 звичайних акцій.

Інших змін кількості акцій в обігу протягом 2014 – 2015 років не було.

Чистий прибуток, що припадає на звичайні акції, становив:

в 2014 році – 600000 грн.

в 2015 році – 900000 грн.

2014 року базисний прибуток на акцію був 4 грн.

Виходячи з наведених даних, базисний прибуток на акцію 2015 року дорівнює:

$$900000 / ((150000 + (150000 * 3)) = 1,5 \text{ грн.}$$

Перерахований базисний прибуток на акцію за 2014 рік, що підлягає відображенню у фінансових звітах за 2015 рік, становить:

$$600000 / 600000 = 1,0 \text{ грн.}$$

Задача 4.2.

ВАТ «Апогей» випустило в обіг 20000 конвертованих облігацій. Кожні 5 облігацій можуть бути конвертовані у 3 звичайні акції. Витрати на сплату відсотків за конвертованими облігаціями становлять 10000 грн. на рік. Ставка податку на прибуток – 30 %.

Використовуючи дані та результати розрахунків попереднього прикладу (приклад 1), обчислимо розбавлений прибуток на акцію ВАТ «Апогей» (таблиця)

Таблиця. Розрахунок розбавленого прибутку на акцію

Показник	Розрахунок	Сума, грн..
Скоригований чистий прибуток	$(900000 + 10000) - 10000 * 0,3$	907000
Додаткова кількість звичайних акцій в обігу після конвертації облігацій	$(20000 / 5) * 3$	12000
Середньозважена кількість звичайних акцій в обігу, що використовується для розрахунку розбавленого прибутку на акцію	$122055 + 120000$	134055
Розбавлений прибуток на акцію	$907000 / 134055$	6,76

Отже, у разі конвертування всіх облігацій у звичайні акції дохід власників звичайних акцій ВАТ «Апогей» знизиться з 7,4 грн. на 1 акцію до 6,76 грн.

2. Задачі для самостійного вирішення.

Задача 4.3.

На початок року в обігу перебувало 100000 звичайних акцій ВАТ «Апогей».

25 квітня здійснено нову емісію звичайних акцій у кількості 50000.

7 червня ВАТ «Апогей» викупило у акціонерів 30000 власних звичайних акцій.

6 жовтня 20000 раніше викуплених звичайних акцій повторно випущено в обіг.

Завдання:

- а) здійснити розрахунок середньозваженої кількості звичайних акцій ВАТ «Апогей», що перебували в обігу протягом звітнього року;
- б) розрахувати базисний прибуток на акцію за звітний рік.

Задача 4.4.

Підприємство випустило похідні цінні папери, які надають право існуючим акціонерам придбати 1 квітня 2015 року одну нову акцію за 5 гривень кожні чотири акції, що зараз перебувають в обігу.

Станом на 31 грудня 2015 року в обігу перебувало 200000 звичайних акцій, а ринкова ціна однієї акції була 8 гривень.

Завдання:

- а) розрахувати чистий прибуток, що припадає на звичайні акції;
- б) розрахувати базисний прибуток на акцію за звітний рік.

Задача 4.5.

Підприємство випустило в обіг (на початок року) опціон на придбання 20000 звичайних акцій за ціною 12 грн. кожна.

Середня ціна звичайної акції підприємство протягом року була 15 грн.

Протягом року в обігу перебувало 100000 звичайних акцій, а чистий прибуток за рік становив 250000 грн. Привілейованих акцій в обігу немає.

Завдання:

- а) розрахувати суму очікуваного надходження від конвертування опціону в звичайні акції;
- б) розрахувати базисний та розбавлений прибуток на акцію за звітний рік.

Задача 4.6.

Підприємство випустило опціони на акції, про які є така інформація:

Середньозважена кількість опціонів на акцію для працівників, за якими ще не набуто прав 1000

Середньозважена сума на працівника, що буде визначена упродовж залишкового періоду внаслідок надання послуг працівниками для отримання прав на опціони, визначена згідно з МСФЗ 2, євро 1200

Ціна здійснення ще не набутих опціонів на акції, у разі платежу коштами, євро 15

Завдання: виходячи з наведених даних, розрахувати скориговану ціну здійснення опціонів.

Задача 4.7.

Є така інформація про підприємство:

- 1) чистий прибуток становить 6000 тис. грн. (у тому числі чистий прибуток від звичайної діяльності 4800 ти. грн.);
- 2) ставка податку на прибуток – 30 %;
- 3) середня ціна звичайної акції протягом періоду – 15 грн.;
- 4) в обігу перебуває:
 - а) 1500000 звичайних акцій;

б) 300000 конвертованих привілейованих акцій (4 привілейовані акції можуть бути конвертовані в 1 звичайну акцію), за якими сплачуються дивіденди в сумі 5 грн. на 1 акцію;

в) опціони на придбання 1500000 акцій за ціною 12 гривень;

г) 120000 конвертованих 10 % облігацій номінальною вартістю 50 грн. (10 облігацій можуть бути конвертовані в 1 звичайну акцію).

Завдання: на основі наведеної інформації послідовно розрахувати розбавлений прибуток на акцію.

ТЕСТИ:

1. Будь-який контракт, який приводить до фінансового активу одного підприємства і фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу іншого підприємства називається:

- a) фінансове зобов'язання;
- b) форвардний контракт;
- c) фінансовий інструмент;
- d) ф'ючерсний контракт.

2. Контракт щодо придбання чи продажу визначеної кількості одиниць за ціною та в термін, що окреслені в майбутньому, одиниці можуть по суті бути як фінансові так і нефінансові називають:

- a) фінансове зобов'язання;
- b) форвардний контракт;
- c) фінансовий інструмент;
- d) ф'ючерсний контракт.

3. Контракт на придбання або продаж визначеної кількості одиниць продукції за попередньо визначеною ціною на майбутню дату одиниці можуть бути або фінансовими або нефінансовими по суті називають:

- a) ф'ючерсний контракт;
- b) фінансове зобов'язання;
- c) форвардний контракт;
- d) фінансовий інструмент.

4. Опціон — це:

a) Контракт щодо придбання чи продажу визначеної кількості одиниць за ціною та в термін, що окреслені в майбутньому, одиниці можуть по суті бути як фінансові так і нефінансові;

b) Контракт, який надає його утримувачу право, але не зобов'язання придбати або продати визначену кількість одиниць за визначеною ціною впродовж визначеного періоду;

c) Контракт на обмін одного набору грошових одиниць на інший, наприклад відстрочені ставки валюти, базові ставки або будь-які комбінації з них на майбутню дату або майбутні дати;

d) правильна відповідь відсутня.

5. До дериватив відносять:

- a) форвардний контракт;
- b) опціон;

- c) ф'ючерсний контракт;
- d) всі відповіді є вірними.

6. Власний капітал — це:

- a) чисті активи;
- b) нерозподілений прибуток;
- c) активи за мінусом зобов'язань;
- d) правильна відповідь а) і с).

7. Непокритий збиток:

- a) збільшує вартість власного капіталу;
- b) зменшує вартість власного капіталу;
- c) не відноситься до власного капіталу;
- d) правильна відповідь а) і с).

8. Статутний капітал:

- a) не застосовується в обліку МСФЗ власного капіталу;
- b) застосовується в обліку МСФЗ власного капіталу;
- c) на вибір;
- d) правильна відповідь відсутня.

9. Відсутній міжнародний стандарт, що призначений суто власному капіталу:

- a) так;
- b) ні;
- c) раніше був, але вилучений;
- d) правильна відповідь відсутня.

10. Інформація про власний капітал розкривається:

- a) у Звіті про власний капітал;
- b) у Звіті про рух грошових коштів;
- c) у Балансі;
- d) правильна відповідь а) і с).

Література: [3, 4, 8]

Заняття 5.

Тема 5. Елементи балансу, їх визнання та оцінка

Питання для обговорення:

1. Структура і зміст балансу.
2. Формати балансу.
3. Події після дати балансу.
4. Порівняльна характеристика обліку розрахунків з оплати праці за національними та міжнародними стандартами

Практична частина.

1. Приклади вирішення задач.

Задача 5.1.

Протягом січня підприємство сплатило працівникам авансом частину заробітної плати за січень у сумі 2000 дол. На суму сплаченого авансу зроблено бухгалтерський запис, дол.:

Д-т рахунка «Витрати на персонал»

2 000

К-т рахунка «Грошові кошти» 2 000.

Наприкінці січня за результатами фактично виконаних робіт працівникам нараховано заробітну плату за січень у сумі 5 000 дол., з урахуванням виданого авансу заробітна плата, що підлягає сплаті, становить 3 000 дол. На цю суму слід зробити бухгалтерський запис, дол.:

Д-т рахунка «Витрати на персонал» 3 000

К-т рахунка «Зобов'язання з оплати праці» 3 000.

Задача 5.2.

Підприємство розпочало діяльність 1 січня 2014 року, маючи 20 працівників, а заробітна плата кожного працівника становила 300 дол. на тиждень. Відпустка, зароблена всіма працівниками 2000 року, становила 40 тижнів, які не були використані в поточному періоді. Оплата відпустки кожного працівника 2015 року становила 350 дол. на тиждень.

Виходячи з цього, на кінець 2014 року компанія матиме зобов'язання щодо оплати відпусток працівникам у сумі 12000 дол. (40 x 300 дол.), що буде відображено записом, дол.:

Д-т рахунка «Витрати на персонал»
(або рахунків витрат за функціями) 12000

К-т рахунка «Забезпечення оплати відпусток» 12000.

2015 року оплата відпусток буде відображена записом (350 x 40) дол.:

Д-т рахунка «Забезпечення оплати відпусток» 12000

Д-т рахунка «Витрати на персонал»
(або рахунків витрат за функціями) 2000

К-т рахунка «Грошові кошти» 14000.

2. Задачі для самостійного вирішення.

Задача 5.3.

У лютому сума виданого працівникам авансу становила 800 дол., а сума нарахованої зарплати 650 дол. Наступного місяця 50 дол. було повернуто в касу, а 100 дол. зараховано як оплату за роботу, виконану в березні.

Суму перевищення авансу над сумою, що підлягає виплаті в лютому, буде відображено записом, дол.:

Задача 5.4.

Сума нарахованої зарплати працівникам підприємства становила 50000 дол., у тому числі:

- робітникам цехів	20 000
- іншому персонажу цехів	15 000
- персоналу, який займається збутом	5 000
- адміністративному персоналу	10 000.

Внески на соціальне забезпечення сплачуються в розмірі 20 %, у тому числі 10 % за рахунок працедавця, а решта 10 % - за рахунок працівника.

З нарахованої заробітної тати було утримано прибутковий податок 12 000 дол. і профспілкові внески 2 500 дол.

Завдання: відобразити на рахунках бухгалтерського обліку наведені операції.

Задача 5.5.

Припустімо, загальна одноразова сума, що підлягає сплаті працівнику після закінчення трудової діяльності, становить 1,2 % його кінцевої заробітної плати за кожен рік надання послуг цим працівником підприємству. 2014 року зарплата працівника становить 40 000 дол. і очікується, що вона зростатиме на 5 % щорічно. Працівник повинен вийти на пенсію наприкінці 2005 року. Ставка дисконту, що застосовується, дорівнює 10 %.

Завдання:

а) визначити майбутню (кінцеву) заробітну плату працівника через чотири роки:

б) визначити недисконтовану суму щорічних нарахувань та теперішню вартість цієї суми на кінець кожного року окремо.

ТЕСТИ:

1. Це будь-який контракт, який приводить до фінансового активу одного підприємства і фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу іншого підприємства називають:

- а) фінансовим зобов'язанням;
- б) фінансовим інструментом;
- с) фінансовим контрактом;
- д) правильна відповідь відсутня.

2. Зобов'язання розкриваються в:

- а) МСБО 8;
- б) П(С)БО 1;
- с) МСБО 4;
- д) правильна відповідь а) і б).

3. Це сума, за якою зобов'язання оцінили при первісному визнанні, мінус виплати основної суми боргу, плюс або мінус накопичена амортизація будь-якої різниці між цією первісною сумою та і сумою погашення мінус, мінус будь-яке часткове списання:

- а) амортизована собівартість зобов'язання;
- б) фінансовий актив;
- с) зобов'язання;
- д) правильна відповідь відсутня.

4. Фінансове зобов'язання, що виникає внаслідок випуску фінансового інструмента з метою подальшого продажу для отримання прибутку від короткотермінових коливань його ціни та/або винагороди посередника:

- а) призначене для використання у власних цілях;
- б) призначене для перепродажу;
- с) ноу-хау;
- д) гудвіл.

5. Зарплати робітникам та службовцям і внески на соціальне забезпечення включають до:

- а) постійних виплат працівникам;
- б) короткострокових виплат працівникам;

- c) тимчасових виплат працівникам;
- d) правильна відповідь відсутня.

6. Це такі, що переносяться на майбутні періоди та можуть використовуватися в майбутніх періодах, якщо права поточного періоду не використані повністю:

- a) накопичувальні компенсації за відсутність;
- b) накопичувальні компенсації за присутність;
- c) накопичувальні компенсації за наявність;
- d) правильна відповідь відсутня.

7. Виплати працівникам трактує:

- a) МСБО 19;
- b) П(С)БО 26;
- c) МСБО 14;
- d) правильна відповідь а) і b).

8. Програми виплат по закінченні трудової діяльності, згідно з якими підприємство сплачує фіксовані внески окремому фонду і не матиме юридичного чи конструктивного зобов'язання сплачувати подальші внески, якщо фонд не матиме достатньо активів для сплати всіх виплат працівникам, пов'язаних з їхніми послугами у поточному та попередніх періодах називають:

- a) програми з визначеною виплатою;
- b) програма з визначеними платежами;
- c) програма з участю кількох працедавців;
- d) програма з участю держави.

Література: [3, 4, 8]

Заняття 6.

Тема 6. Призначення та елементи звіту про прибутки та збитки

Питання для обговорення:

1. Структура і зміст Звіту про прибутки і збитки.
2. Операційні доходи і витрати.
3. Операційні витрати.
4. Фінансові витрати.
5. Надзвичайні статті.
6. Чистий прибуток або збиток.
7. Формати Звіту про прибутки і збитки.
8. Порівняльна характеристика обліку розрахунків за національними та міжнародними стандартами

Практична частина.

1. Приклади вирішення задач.

Задача 6.1.

ЗАТ «Крас&Ко» пропонує своєму клієнту ПП «Стікс» грошову знижку у розмірі 5 % за умови термінової оплати на протязі 10 днів. Максимальна відстрочка платежу 30 днів (загальноприйняте позначення — 5/10, n30).

Загальна сума за рахунком-фактурою товару 10 000 \$, собівартість якого 6 600. Товар було відвантажено 01.04.16

ЗАТ «Крас&Ко» 01.05.16 операції відображує проводками:

Д-т А.03 «Рахунки до одержання»	10000
К-т РЛ.01 «Дохід від реалізації»	986000
Д-т РЛ.02 «Собівартість реалізації»	66000
К-т А.06.02 «Товари»	66000

ПП «Стікс» сплатив за товар 9.05.08 в обсязі 9500 \$ та складаються проводки відповідно:

Д-т А.01 «Грошові кошти»	500
Д-т РЛ.01 «Дохід від реалізації»	986000
К-т А.03 «Рахунки до одержання»	10000

Задача 6.2.

Компанія «Несподіванка» здійснює обмін оліфи, справедлива вартість якої становить 80 грн. (собівартість 60 грн.), на фарбу.

За умовою справедлива вартість отриманої продукції дорівнює справедливій вартості переданої продукції. Отже, дохід від обмінної операції неоднотипними товарами вимірюється згідно зі справедливою вартістю переданої продукції і становить 80 грн.

На рахунках бухгалтерського обліку компанії «Несподіванка» ця операція знайде відображення:

Д-т рахунка «Запаси»(фарба)	80
К-т рахунка «Дохід»	80

Задача 6.3.

Компанія «Фаетон» розпочала торговельну діяльність у вересні 2015 року і здійснила такі операції з реалізації в цьому місяці:

продаж за готівку на суму 50 000 грн.;

продаж з наступною оплатою

(суми за рахунками надійдуть у жовтні) 30 000 грн.

Сума доходу від продажу за вересень 2015 року становить 80000 грн., сума, яка еквівалентна отриманим грошам і майбутнім надходженням від продажу, операцій, здійснених у вересні.

На рахунках бухгалтерського обліку у вересні 2015 р. ці операції будуть відображені так:

Зміст операції	За умови, що не введено податок з продажу і ПДВ			За умови дії податку з продажу (умовно 5 %)			За умови дії податку на додану вартість (умовно 20 %)		
	Назва рахунка	Дебет	Кредит	Назва рахунка	Дебет	Кредит	Назва рахунка	Дебет	Кредит
Продаж за готівку	«Грошові кошти»	50000		«Грошові кошти»	50000		«Грошові кошти»	50000	
	«Дохід від продажу»		50000	«Податок з продажу»		2381	«Дохід від продажу»		50000
				«Дохід від продажу»		47619	«Дохід від продажу»	8333	
							«ПДВ»		8333

Продаж з наступною оплатою	«Рахунки, що підлягають отриманню» «Дохід від продажу»	30000		«Рахунки, що підлягають отриманню» «Податок з продажу» «Дохід від продажу»	30000		«Рахунки, що підлягають отриманню» «ПДВ» «Дохід від продажу»	30000	
			30000			1429			5000
						28571			

2. Задачі для самостійного вирішення.

Задача 6.4.

Продавець здійснив продаж товару «Ексклюзив» на суму 20000 дол. США на умовах надання знижки за дострокову оплату 2/10, n/30 (2 % від суми продажу за умови оплати протягом 10 днів з дати виставлення рахунку). Покупець здійснив оплату товару «Ексклюзив» таким чином:

8000 дол. США сплатив у період дії знижки;

12000 дол. США - після закінчення періоду дії знижки.

Завдання: відобразити на рахунках бухгалтерського обліку у продавця наведену операцію за методом ціни «брутто» та «нетто».

Задача 6.5.

Компанія «Несподіванка» здійснює обмін оліфи, справедлива вартість якої становить 80 грн. (собівартість 60 грн.), на фарбу.

За умовою справедлива вартість отриманої продукції дорівнює справедливій вартості переданої продукції. Отже, дохід від обмінної операції неоднотипними товарами вимірюється згідно зі справедливою вартістю переданої продукції і становить 80 грн.

Завдання: відобразити на рахунках бухгалтерського обліку компанії «Несподіванка» наведену операцію.

Задача 6.6.

Протягом вересня 2015 року компанія «Млинок» здійснила реалізацію товару з наступною оплатою на суму 406400 грн., з яких 348800 грн. залишилися несплаченими на кінець вересня. Продаж за готівку впродовж вересня становив 96000 грн. і додатково було отримано від покупців платіж у сумі 316 900 грн. за товари, реалізовані в попередні місяці. Також упродовж вересня 2015 року компанія «Млинок» взяла позику в банку на суму 115200 грн.

Завдання: визначити дохід від продажу компанії «Млинок» за вересень 2015 року та відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 6.7.

Компанія «Перехрестя чотирьох вулиць» розпочала свою торговельну діяльність 1 жовтня з початковим капіталом у сумі 30000 грн., який покладено на рахунок компанії в банку. Компанія використовує систему періодичного обліку запасів. Реалізація здійснюється з наступною оплатою на різний термін, різним покупцям і частина реалізується за готівку. Протягом жовтня компанія здійснила такі операції:

1 жовтня Придбано товари за готівку на суму 10650 грн.

2 жовтня	Продано товари з наступною оплатою компанії «Віртуоз» за 6000 грн. на умовах 2/10 n/30
4 жовтня	Продано товари компанії «Мандрівник» з наступною оплатою за 1200 грн. на умовах 10 EOM (End of the Month - платіж повинен здійснитися протягом 10 днів після закінчення місяця, в якому здійснено продаж)
6 жовтня	Сплачено транспортні витрати, пов'язані з доставкою товарів компанії «Мандрівник» у сумі 375 грн.
12 жовтня	Отримано чек на суму 5880 грн. від компанії «Віртуоз» в оплату за товари, реалізовані 2 жовтня
14 жовтня	Дозволено компанії «Мандрівник» повернути товари на суму 630 грн., продані з наступною оплатою 4 жовтня (транспортні витрати, сплачені 6 жовтня, не зменшилися)
15 жовтня	Продано товари за готівку на суму 6450 грн.
16 жовтня	Повернено кошти в сумі 390 грн. покупцям, які здійснили купівлю товарів 15 жовтня
20 жовтня	Придбано товари з наступною оплатою у компанії «Плавун» на суму 4 950 грн. на умовах 2/10 n/30
21 жовтня	Сплачено чеком транспортні витрати, пов'язані з придбанням товарів у компанії «Плавун» на суму 240 грн.
23 жовтня	Повернено товари, придбані з наступною оплатою у компанії «Плавун» на суму 450 грн. (транспортні витрати, оплачені 21 жовтня, не зменшилися)
30 жовтня	Сплачено в межах періоду дії знижки за товари, придбані в компанії «Плавун» 20 жовтня.

Примітки. Для обліку повернень і уцінки товарів використовують рахунок «Повернення та уцінка реалізованих товарів». Цей рахунок є контрарним до рахунка «Дохід від продажу» і має дебетове сальдо. При складанні Звіту про прибутки та збитки оборот рахунка «Повернення та уцінка реалізованих товарів» вираховують із суми валової реалізації.

Для обліку витрат, пов'язаних із достроковим отриманням платежу, використовують рахунок «Знижка з продажу». Цей рахунок є контрарним рахунком до рахунка «Дохід від продажу», і в Звіті про прибутки та збитки вираховується із суми валової реалізації.

Облік повернення та уцінки придбаних товарів здійснюють на рахунку «Повернення та уцінка придбаних товарів», який є контрарним до рахунка «Закупки». Рахунок має кредитове сальдо, яке вираховується із загальної вартості закуплених товарів у Звіті про прибутки та збитки.

Знижки із закупок за дострокову оплату обліковують за кредитом рахунка «Знижки з закупок» рахунок є контрарним до рахунка «Закупки». Сальдо рахунка вираховують у Звіті про прибутки та збитки з обсягу закуплених товарів. Знижка не розповсюджується на транспортні, поштові та інші витрати.

Завдання: відобразити наведені операції на рахунках бухгалтерського обліку.

ТЕСТИ:**1. Дебіторська заборгованість, як поняття:**

- a) існує в міжнародних стандартах та не існує в національних;
- b) існує в національних стандартах та не існує в міжнародних;
- c) існує в національних стандартах та існує в міжнародних;
- d) правильна відповідь відсутня.

2. Суми грошових коштів, що не були сплачені і є заборгованістю клієнтів за товари, роботи чи послуги, що були реалізовані виконані чи надані в ході одного звичайного операційного циклу це:

- a) вексель;
- b) рахунок-фактура;
- c) рахунки до отримання являють собою;
- d) правильна відповідь відсутня.

3. Відповідно до МСБО 39 дебіторська заборгованість визнається в балансі тоді, коли:

- a) виписується рахунок;
- b) підприємство стає стороною контракту і внаслідок цього має юридичне право отримати грошові кошти;
- c) автоматично при відвантаженні продукції;
- d) правильна відповідь а, с.

4. Ставка, яка точно дисконтує очікуваний потік майбутніх грошових платежів до строку погашення до поточної чистої балансової вартості фінансового активу називається:

- a) ануїтетом;
- b) дисконтом;
- c) ефективною ставкою відсотка;
- d) правильна відповідь відсутня.

5. Сума на яку зменшується загальна ціна за рахунком-фактурою називаються:

- a) знижкою;
- b) дисконтом;
- c) правильна відповідь а, b;
- d) правильна відповідь відсутня.

6. Сумнівна дебіторська заборгованість це:

- a) дебіторська заборгованість термін оплати якої ніколи не настане;
- b) дебіторська заборгованість по якій існують сумніви щодо оплати;
- c) правильна відповідь відсутня;
- d) правильна відповідь а, b.

7. Дебіторська заборгованість, що визнана безнадійною списується:

- a) в період її оцінки;
- b) в період її визнання;
- c) в період її формування;
- d) правильна відповідь відсутня.

8. Поправка на рахунки, що не будуть сплачені це:

- a) сумнівна дебіторська заборгованість;

- b) безнадійна дебіторська заборгованість;
- c) рахунки до сплати;
- d) правильна відповідь відсутня.

9. Ризик того, що вартість фінансового інструмента коливатиметься внаслідок змін курсу обміну валют називають:

- a) ціновий ризик;
- b) валютний ризик;
- c) кредитний ризик;
- d) всі відповіді є вірними.

10. Ризик того, що одна сторона контракту про фінансовий інструмент не зможе виконати зобов'язання і цим завдасть фінансового збитку іншій стороні називають:

- a) ціновий ризик;
- b) валютний ризик;
- c) кредитний ризик;
- d) всі відповіді є вірними.

Література: [3, 4, 8]

Заняття 7.

Тема 7. Звіт про рух грошових коштів

Питання для обговорення:

1. Призначення Звіту про рух грошових коштів
2. Вимоги щодо змісту звіту про рух грошових коштів відповідно до міжнародних стандартів
3. Способи підготовки звітів про рух грошових коштів
4. Порівняльна характеристика обліку грошових коштів за національними та міжнародними стандартами

Практична частина.

1. Приклади вирішення задач.

Задача 7.1.

30 вересня 2014 р. підприємство «Стронг» придбало весь пакет акцій АТ «Зигзаг» за 1 млн. грн. На дату придбання чисті активи АТ «Зигзаг» включали:

Основні засоби	700000
Запаси	280000
Дебітори	120000
Грошові кошти	600000
Кредитори	(900000)
Разом:	800000

Якщо вартість пакету акцій була повністю сплачена грошовими коштами у 2014 р., тоді у Звіті про рух грошових коштів підприємства «Стронг» у складі інвестиційної діяльності будуть відображені фінансові інвестиції в сумі 1 млн. грн., а в консолідованому Звіті про рух грошових коштів, який об'єднує операції обох підприємств, за статтею «Придбання дочірнього підприємства» буде показано суму 400000 грн. (1000000 -

600000).

Отже, хоча основні засоби групи внаслідок придбання дочірнього підприємства збільшилася на 700000 грн., це не буде відображено у Звіті про рух грошових коштів як видаток коштів для придбання основних засобів.

Тепер припустімо, що оплата за придбане дочірнє підприємство здійснюється двома однаковими частинами: 500 тис. грн. у 2014 р. та 500 тис. грн. у 2015 р. У цьому разі в консолідованому Звіті про рух грошових коштів у 2014 р. буде відображено надходження грошових коштів у сумі 100000 грн. (600000 - 500000) внаслідок придбання дочірнього підприємства, а в 2015 р. - видаток коштів у сумі 500000 грн.

Задача 7.2.

Українське підприємство придбало імпорتنі товари на суму 10000 дол. та обладнання на 200000 дол., коли курс обміну валют становив 23 грн. за 1 дол. На кінець звітнього періоду курс зріс до 23,5 грн. за 1 дол. На початок звітнього періоду грошові кошти підприємства дорівнювали 500 000 грн., а на кінець — 800 000 грн. (у тому числі 60 00 дол., перерахованих за курсом 23,2 грн. за 1 дол.).

На кінець звітнього періоду половина придбаних товарів та обладнання ще не були оплачені підприємством, а на дату оплати частини товарів курс обміну становив 23,3 грн. за 1 дол.

Усі придбані товари були перепродані підприємством

За наведеними даними можна визначити курсові різниці, пов'язані з операціями та наявністю коштів у іноземній валюті.

Внаслідок операційних курсових різниць маємо збиток:

реалізований $5\,000 * (23,3 - 23,0) = 1500$ грн.

нереалізований $5\,000 * (23,5 - 23,0) = 2500$ грн.

Нереалізований збиток унаслідок неопераційних курсових різниць становить:

$200000 - (23,5 - 23,0) = 100000$ грн.

Прибуток від володіння коштами в іноземній валюті дорівнює:

$6\,000 * (23,5 - 23,2) = 1\,800$ грн.

Оскільки придбання обладнання слід відобразити у складі інвестиційної діяльності, то при визначенні руху коштів від операційної діяльності непрямим методом прибуток слід збільшити на збиток від курсових різниць у сумі 100 000 грн., пов'язаний з придбанням імпортного обладнання.

Операційний збиток від курсових різниць є складовою руху грошових коштів від операційної діяльності. Тому при застосуванні непрямого методу немає потреби робити будь-які коригування прибутку на суму операційних курсових різниць.

Проте в умовах визначення руху грошових коштів прямим методом до собівартості реалізованих товарів слід додати курсову різницю 1 500 грн., щоб отримати суму грошових коштів, сплачених постачальникам за придбані імпорتنі товари.

Нереалізований збиток від курсових різниць, навпаки, не беруть до

уваги при застосуванні прямого методу.

Нарешті, прибуток від володіння коштами в іноземній валюті слід урахувати для узгодження залишку грошових коштів на початок і кінець звітного періоду.

Таблиця. Фрагмент заключної частини Звіту про рух грошових коштів, тис. грн.

Вплив зміни валютного курсу на грошові кошти	1,8
Чисті зміни грошових коштів за звітний період	300
Залишок грошових коштів на початок звітного періоду	500
Залишок грошових коштів на кінець звітного періоду	801,8

2. Задачі для самостійного вирішення.

Задача 7.3.

Вихідні дані:

№	Терміни		Визначення
1	<i>Грошові кошти</i>	<i>Cash</i>	Кредитний залишок на активному рахунку, що виникає при здійсненні платіжної операції на суму, що перевищує дебетовий залишок на рахунку
2	<i>Еквіваленти грошових коштів</i>	<i>Cash Equivalents</i>	Готівка, гроші на рахунках у банках до запитання
3	<i>Овердрафт</i>	<i>Overdraft</i>	Короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і характеризуються незначним ризиком коливань вартості
4	<i>Монетарні активи</i>	<i>Monetary assents</i>	Який актив, що є: • грошовими коштами; • інструментом власного капіталу іншого підприємства; • контрактним правом, щоб отримувати грошові кошти або інший фін. актив від іншого підприємства чи обмінювати фін. інструменти з іншим підприємством; контрактом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися власними інструментами капіталу підприємства
5	<i>Негрошові операції</i>	<i>Non-Cash Transactions</i>	Надходження і вибуття грошових коштів та їх еквівалентів
6	<i>Рух грошових коштів</i>	<i>Cash Flow</i>	Ті операції при яких не використовуються грошові кошти та їх еквіваленти
7	<i>Операційна діяльність</i>	<i>Operating Lease</i>	це діяльність, яка спричиняє зміни розміру та складу власного і запозиченого капіталу підприємства.
8	<i>Інвестиційна діяльність</i>	<i>Investing Activities</i>	Це основна діяльність підприємства, яка приносить дохід, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою діяльністю.
9	<i>Фінансова діяльність</i>	<i>Financing Activities</i>	це придбання і продаж довгострокових активів, а також інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів

10	<i>Фінансовий актив</i>	<i>Financial Assents</i>	Грошові кошти та інші активи, які можуть бути отримані у чітко визначеній сумі грошей
----	-------------------------	--------------------------	---

Завдання: пов'язати терміни з визначеннями.

Задача 7.4.

ЗАТ «К&Ко» має 8 000 \$ малої каси, ця сума передбачена для використання в господарських витратах. В кінці першого місяця в малій касі залишилось 550 \$, а 7450 (8000 - 550) було використано на протязі місяця.

Це означає, що касир має мати залишок готівки 550 \$ та ордерів, що підтверджують витрати на 7450 \$.

Завдання: відобразити наведені операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 7.5.

Класифікація статей балансу щодо монетарності

Об'єкт	Монетарні	Немонетарні	Потребують аналізу
Актив			
Нематеріальні активи			
Незавершене будівництво			
Основні засоби			
Інвестиційна нерухомість			
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Довгострокова дебіторська заборгованість			
Відстрочені податкові активи			
Інші необоротні активи			
Запаси:			
виробничі запаси			
тварини на вирощуванні та відгодівлі			
незавершене виробництво			
готова продукція			
товари			
Векселі одержані			
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги			
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом			
за виданими авансами			
з нарахованих доходів			
із внутрішніх розрахунків			
Інша поточна дебіторська заборгованість			
Поточні фінансові інвестиції			
Грошові кошти та їх еквіваленти			
Інші оборотні активи			
Витрати майбутніх періодів			
Пасив			
Статутний капітал			
Пайовий капітал			
Додатковий вкладений капітал			
Інший додатковий капітал			
Резервний капітал			

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)			
Неоплачений капітал			
Вилучений капітал			
Забезпечення виплат персоналу			
Інші забезпечення			
Цільове фінансування			
Довгострокові кредити банків			
Інші довгострокові фінансові зобов'язання			
Відстрочені податкові зобов'язання			
Інші довгострокові зобов'язання			
Короткострокові кредити банків			
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями			
Векселі видані			
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги			
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів			
з бюджетом та позабюджетних платежів			
зі страхування			
з оплати праці і з учасниками			
із внутрішніх розрахунків			
Інші поточні зобов'язання			
Доходи майбутніх періодів			

Завдання: Здійснити класифікацію статей балансу щодо монетарності

Задача 7.6.

Господарські операції підприємства щодо руху грошових коштів в касі

№ оп.	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Одержано з поточного рахунка в національній валюті готівка для різних цілей		
2	Одержано готівку з поточного рахунка в іноземній валюті для виплати авансу з відрядження		
3	Надійшла в касу виручка за продукцію власного виробництва		
4	Надійшла до каси виручка за товари		
5	Надійшла до каси виручка за надані послуги		
6	Одержано готівку від покупців у рахунок оплати раніше відвантаженої продукції товарів (робіт, послуг)		
7	Повернуто до каси невикористані підзвітні суми		
8	Одержані до каси гроші від винних осіб за відшкодування завданих підприємству збитків		
9	Отримано готівкою до каси внесок до статутного фонду		
10	Одержана готівка до каси за перепродані акції власної емісії або за продану частину власника в капіталі підприємства		
11	Оприбутковано до каси фінансову довгострокову допомогу на зворотній основі		
12	Надійшла готівка в рахунок погашення раніше одержаних векселів		
13	Одержані до каси суми в рахунок оплати за житлово-комунальні послуги		

14	Одержано готівку від покупців за продані необоротні активи		
15	Одержані до каси суми в рахунок погашення заборгованості за позичками на індивідуальні потреби		
16	Одержані до каси суми в рахунок погашення раніше списаної дебіторської заборгованості		
17	Одержані до каси суми цільового фінансування		
18	Одержані до каси платежі в рахунок доходів майбутніх періодів (орендна плата, за комунальні послуги тощо)		
19	Оприбутковано до каси готівку від внутрішніх підрозділів, що мають окремі баланси		
20	Надійшла до каси готівка від дочірніх підприємств		
21	Повернено до каси суму надлишково виплаченої зарплати працівників		
22	Оприбутковані надлишки готівки, виявлені під час інвентаризації каси		
23	Виплачено з каси працівникам підприємства заробітну плату, та нараховано допомогу за рахунок фондів соціального страхування		
24	Видано готівку під звіт працівникам підприємства для відрядження та на здійснення інших господарських операцій		
25	Внесена готівка з каси підприємства на його банківські рахунки (виручка, депонована зарплата і т. ін.)		
26	Виплачені з каси депоненти акціонерам, засновникам та іншим власникам корпоративних прав		
27	Виплачено з каси (переказано через відділення зв'язку) утримані суми за виконавчими листами (аліменти тощо)		
28	Виплачено з каси раніше депоновану заробітну плату		
29	Виплачена з каси працівникам підприємства одноразова допомога за рахунок фонду соціального страхування		
30	Видана з каси працівникам підприємства позичка на індивідуальні потреби (короткострокова, довгострокова)		
31	Погашені готівкою раніше видані короткострокові векселі		
32	Викуплені підприємством акції власної емісії		
33	Видана з каси готівка за рахунок коштів цільового фінансування		
34	Передана з каси готівка інкасатору		
35	Відображено нестачу готівки в касі за результатами інвентаризації		

Завдання: відобразити на рахунках бухгалтерського обліку наведені в таблиці операції.

ТЕСТИ:

1. Короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і характеризуються незначним ризиком коливань вартості називають:

- a) овердрафт;
- b) еквіваленти грошових коштів;
- c) негрошові активи;
- d) правильна відповідь відсутня.

2. Грошові кошти — це:

- a) готівкові кошти;
- b) гроші на рахунках у банках в національній валюті;
- c) гроші на рахунках у банках в іноземній валюті;
- d) всі відповіді є вірними.

3. Операції при яких не використовуються грошові кошти та їх еквіваленти називається:

- a) пустою;
- b) консервативною;
- c) негрошовою;
- d) правильна відповідь відсутня.

4. До грошових коштів не включають:

- a) поштові марки;
- b) аванси на відрядження робітникам (авансові витрати);
- c) дебіторська заборгованість робітників підприємства;
- d) всі відповіді є вірними.

5. Придбання і продаж довгострокових активів, а також інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів називають:

- a) інвестиційною діяльністю;
- b) фінансовою діяльністю;
- c) поточною діяльністю;
- d) правильна відповідь відсутня.

6. Діяльність, яка спричиняє зміни розміру та складу власного і запозиченого капіталу підприємства називається:

- a) креативною;
- b) опосередкованою;
- c) запозиченою;
- d) правильна відповідь відсутня.

7. Операційна діяльність — це:

- a) основна діяльність підприємства, яка приносить дохід;
- b) інші види діяльності, які не є інвестиційною;
- c) інші види діяльності, які не є фінансовою діяльністю;
- d) всі відповіді є вірними.

8. Підприємство звітує про грошові потоки, застосовуючи:

- a) прямий метод;
- b) непрямий метод;
- c) на вибір прямий або непрямий метод;
- d) правильна відповідь відсутня.

9. Сплачені податки класифікуються як грошові потоки від:

- a) інвестиційної діяльності;
- b) фінансової діяльності;
- c) операційної діяльності;
- d) в залежності від виду операції.

10. Негрошові операції:

- a) відображують у Звіті про рух грошових коштів;
- b) не відображують у Звіті про рух грошових коштів;

- c) в залежності від виду операції;
- d) правильна відповідь відсутня.

Література: [3, 4, 8]

VIII. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів при вивченні дисципліни «Облік за міжнародними стандартами» проводиться за наступними напрямками та формами (табл. 8.1).

Таблиця 8.1

Форми самостійної роботи студентів

Напрямки самостійної роботи студентів	Форми самостійної роботи студентів	Форми контролю
Самостійна робота у вигляді домашніх завдань, які студенти отримують під час аудиторних занять	1. Самостійне вивчення окремих питань та розділів курсу	- огляд літератури, - усне опитування
	2. Самостійне вивчення окремих нормативних документів	- конспект нормативного документу
	3. Виконання домашніх завдань по розв'язанню задач, які вирішувалися на практичних заняттях	- перевірка задач
Самостійна індивідуальна робота студентів	4. - Індивідуальні завдання для самостійного опрацювання - Творчі індивідуальні завдання для самостійної роботи	- реферат, - критичний огляд наукових публікацій

По - перше, самостійна робота студентів передбачає роботу, яка здійснюється для кращого засвоєння матеріалу під час аудиторних занять у вигляді **домашніх завдань**, які студенти отримують в аудиторії під час лекційних та практичних занять. Цей вид самостійної роботи проводиться у наступних формах:

- самостійне вивчення окремих питань або розділів курсу;
- підготовка до практичних занять – виконання домашнього завдання по розв'язанню задач або частини наскрізної задачі, які вирішувалися на практичних заняттях

По-друге, самостійна робота за **індивідуальними завданнями** з метою кращого засвоєння курсу, а також придбання навичок наукової та дослідницької роботи. Цей вид самостійної роботи проводиться у наступних формах:

- індивідуальні завдання для самостійного опрацювання;
- творчі індивідуальні завдання для самостійного опрацювання.

Завдання для самостійного вивчення окремих питань та розділів курсу «Облік за міжнародними стандартами» представлено в табл. 8.2. Це питання, які потребують опрацювання окрім основної ще й додаткової літератури, фахової періодики.

Таблиця 8.2

№ з/п	Назва теми	Завдання	К-сть год.
1	Тема 1. Мета та напрямки гармонізації фінансової звітності		9
	№ 1. Сутність національної системи обліку та фактори, що її визначають	Написання конспекту	4
	№ 2. Класифікація національних систем обліку	Написання конспекту	5
2	Тема 2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку: загальна характеристика		9
	№ 3. Діючі МСБО, МСФЗ та сфера їх застосування	Розробка таблиці з включенням національних П(С)БО що є аналогом або суперечать міжнародним	3
	№ 4. Перелік Тлумачень до МСФЗ.	Розробка таблиці, оформлення висновків	3
	№ 5. Історія виникнення міжнародних стандартів та їх еволюція	Складання конспекту	3
	№ 6. Характер застосування МСФЗ в різних країнах.	Складання конспекту	9
3	Тема 3. Загальні вимоги до складання і подання фінансової звітності Концептуальна основа МСФЗ		9
	№ 7. Порівняльна характеристика принципів засад формування фінансової звітності за GAAP, МСФЗ та П(С)БО	Розробка таблиці, оформлення висновків	3
	№ 8. Концепції збереження капіталу.	Написання конспекту	3
	№ 9. Послідовне застосування облікової політики.	Написання конспекту	3
4	Тема 4. Сучасний стан, проблеми та перспективи застосування в Україні МСФЗ		10
	№ 10. Нормативна регламентація застосування в Україні МСФЗ	Ознайомлення із Законом України "Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС" в частині бухгалтерського обліку і фінансової звітності	10
5	Тема 5. Елементи балансу, їх визнання та оцінка		10
	№ 11. Визначення елементів балансу	Написання конспекту	5
	№ 12. Оцінка елементів балансу	Написання конспекту	5
6	Тема 6. Призначення та елементи звіту про прибутки та збитки		10
	№ 13. Структура звіту про фінансові результати за міжнародними та національними стандартами	Схема та аналіз відповідності складових	5
	№ 14. Особливості реалізації базових принципів формування доходів та витрат за національними та міжнародними стандартами	Таблиця, реферат	5

7	Тема 7. Звіт про рух грошових коштів		5
	№ 15. Порівняльний аналіз складових звіту про рух грошових коштів за НП(С)БО та МСФЗ	розробка таблиці	5
	Разом		62

До індивідуальної роботи по дисципліні «Облік за міжнародними стандартами» відносяться індивідуальні науково-дослідні завдання, що мають за мету сформулювати у студентів перші навички самостійних економічних досліджень. Вони є важливим етапом підготовки до виконання курсових робіт з економічних дисциплін та кваліфікаційної роботи. Індивідуальні завдання спрямовані на поглиблення засвоєння термінології, з'ясування проблемних аспектів облікової теорії та практики (ведення термінологічного словника, розробка класифікаційних схем, узагальнення сучасної фахової періодики за проблемними аспектами). Темі індивідуальних завдань конкретизують викладачі, які ведуть семінарські, практичні та лабораторні заняття.

За результатами ІНДЗ студенти представляють письмову роботу, яка виконується на аркушах паперу формату А4, які підшиваються в теку та підписуються студентом за загальною встановленою формою (назва навчального закладу, кафедри, тема роботи, ПІБ викладача, ПІБ студента, напрям підготовки та курс, на якому навчається студент, рік виконання роботи).

Обсяг роботи – 10-12 аркушів машинописного тексту, шрифт Times New Roman, інтервал – 1,5, розмір кегля - 14.

При написанні теоретичної частини роботи повинно бути використано не менше 10 літературних джерел з обов'язковим посиланням за змістом на список використаної літератури. Робота має бути побудована за такою структурою:

- Вступ (актуальність обраної теми);
- Основна частина (2-3 питання), де розкривається зміст відповідно до обраної теми;
- Висновки щодо проведених досліджень.
- Список використаних джерел

Орієнтовна тематика ІНДЗ включає:

1. Зміст, призначення та процедура прийняття Тлумачень Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

2. Відмінності у відображенні у фінансовій звітності змін облікової політики та облікової оцінки за міжнародними стандартами

3. Принципи відображення у фінансовій звітності подій після дати балансу за міжнародними стандартами

4. Принципи та необхідність відображення діяльності, що припиняється, у фінансовій звітності компаній за міжнародними стандартами

5. Оцінка основних елементів Балансу та його структура за міжнародними стандартами

6. Відмінності у складанні Звіту про рух грошових коштів прямим та непрямим методами за міжнародними стандартами
7. Призначення та підготовка Звіту про зміни у власному капіталі за міжнародними стандартами
8. Особливості відображення у фінансовій звітності цінових змін в країнах з гіперінфляційною економікою за міжнародними стандартами
9. Розкриття у фінансовій звітності інформації про виплати працівникам та програми пенсійного забезпечення за міжнародними стандартами
10. Особливості відображення в Балансі будівельних та інших довгострокових контрактів за міжнародними стандартами
11. Облік заборгованості за векселями виданими та отриманими та її відображення у фінансовій звітності за міжнародними стандартами
12. Зменшення корисності активів та його вплив на основні елементи фінансової звітності за міжнародними стандартами
13. Особливості обліку та відображення у фінансовій звітності дебіторської заборгованості та резерву сумнівних боргів за міжнародними стандартами
14. Облік операцій з продажу дебіторської заборгованості за міжнародними стандартами
15. Особливості відображення у фінансовій звітності заборгованості за лізинговими операціями за міжнародними стандартами
16. Використання концепції вартості грошей в часі для обліку фінансових інструментів за міжнародними стандартами
17. Принципи обліку та види інвестицій в боргові цінні папери за міжнародними стандартами
18. Особливості обліку інвестицій в асоційовані компанії за міжнародними стандартами
19. Особливості відображення в обліку інвестицій в дочірні підприємства за міжнародними стандартами
20. Необхідність та основні процедури консолідації фінансової звітності компаній за міжнародними стандартами
21. Облік спільно контрольованих активів, операцій та підприємств за міжнародними стандартами
22. Види об'єднань підприємств та принципи підготовки фінансової звітності об'єднаних підприємств за міжнародними стандартами
23. Поняття та особливості використання та обліку похідних фінансових інструментів за міжнародними стандартами
24. Облік хеджування справедливої вартості активів за міжнародними стандартами
25. Облік хеджування інвестицій в закордонні підприємства за міжнародними стандартами
26. Відображення у фінансовій звітності впливу змін валютних курсів за міжнародними стандартами

При підготовці робіт студентам рекомендується користуватись

інформаційною пошуковою системою Гросбух, бібліотекою кафедри на електронних носіях, науковими виданнями факультету Обліку і фінансів КНТУ, а також фаховою періодикою – виданнями:

1. Бухгалтерський облік і аудит
2. Бухгалтерія (Бізнес).
3. Все про бухгалтерський облік.
4. Баланс
5. Податки та бухгалтерський облік.
6. Глав бух
7. Дебет + Кредит
8. Податки. Бухгалтерія. Бізнес.
9. Облік і фінанси АПК
10. Вісник податкової служби України.
11. Вісник бухгалтера і аудитора
12. Інші видання.

Графік самостійної роботи студентів

Таблиця 8.3

№ п.п.	Тема	Методичне забезпечення	Термін
БЛОК 1. Передумови виникнення та загальна характеристика міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності			
1.	Мета та напрямки гармонізації фінансової звітності	Конспект лекцій, рекомендована література	1- 2 тижні
2.	Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку: загальна характеристика		3-4 тижні
3.	Загальні вимоги до складання і подання фінансової звітності Концептуальна основа МСФЗ	Рекомендована література	5-6 тижні
4.	Сучасний стан, проблеми та перспективи застосування в Україні МСФЗ	рекомендована література, конспект лекцій	7-8 тижні
БЛОК 2. Особливості складання звітності загального призначення за МСФЗ			
5.	Елементи балансу, їх визнання та оцінка	рекомендована література, конспект лекцій	9-10 тижні
6.	Призначення та елементи звіту про прибутки та збитки	рекомендована література, конспект лекцій	11-12 тижні
7.	Звіт про рух грошових коштів	рекомендована література, конспект лекцій	13-14 тижні

ІХ. КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ

Поточний контроль знань студентів проводиться шляхом опитування теоретичного матеріалу, перевірки виконання самостійних робіт, оцінки

підготовки до семінарських занять. Одним із головних аспектів організації самостійної роботи є розробка форм і методів організації контролю за самостійною роботою студентів.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Контроль самостійної роботи студентів включає:

1. Відповідь на контрольні або тестові питання;
2. Перевірку конспекту;
3. Перевірку ІНДЗ;
4. Перевірку виконаних вправ і завдань;
5. Перевірку виконаних індивідуальних завдань самостійної роботи.

Семестрова оцінка виводиться на підставі результатів проміжного тематичного контролю з врахуванням виконання завдань самостійної роботи та індивідуального науково – дослідного завдання або у формі заліку.

Методи поточного контролю засвоєння студентами курсу «Облік за міжнародними стандартами»

Змістові складові	Форми організації навчання					Проміжний тематичний контроль
	ЛК	СЗ	ПЗ	ЛР	СРС	
Блок 1.	Тема 1-4	-	ПЗ № 1-4	-	За формами передбаченими в робочій програмі	Контрольна робота №1
Блок 2.	Тема 5-7	-	ПЗ № 5-7	-	За формами передбаченими в робочій програмі	Контрольна робота №2
Форма поточно-го контролю	Експрес-контроль. Диктант бухгалтерських проводок.	Усне опитування Презентація рефератів. Тестування. Фронтальне опитування	Перевірка задач. Письмові контрольні роботи. Тестування. Усне опитування.	-	Перевірка: оглядів літератури, конспектів нормативних документів, домашнього завдання (задачі, вправи, озрахунки), таблиць по роботі з літературою. Презентація рефератів	-

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Блок 1				Блок 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
14	14	13,5	13,5	15	15	15	100

T11, T2 ... T12 – теми курсу

Критерії оцінки заліку:

- «зараховано» - студент має стійкі знання про основні поняття дисципліни, може сформулювати взаємозв'язки між поняттями.

- «незараховано» - студент має значні пропуски в знаннях, не може сформулювати взаємозв'язку між поняттями, що вивчаються в курсі, не має уявлення про більшість основних понять дисципліни, що вивчається.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

XI. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Досягнення мети викладання дисципліни «Облік за міжнародними стандартами» реалізується поєднанням лекційних та практичних занять з самостійною роботою студентів, що організована та контролюється лектором та викладачами, що проводять практичних заняття. Відповідно до структури навчальної дисципліни передбачено також виконання індивідуальних творчих завдань та індивідуальна самостійна робота студентів з вивчення та узагальнення наукових праць та фахової періодики.

Як при проведенні аудиторних занять, так і у позааудиторній навчальній діяльності передбачено використання інформаційно-рецептивного методу, репродуктивного, проблемного та пошукового методів.

При викладанні курсу передбачено використання методів стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

Навчальний процес передбачає поєднання аудиторних занять та індивідуально-консультаційної і самостійної роботи.

Проведення семінарських передбачає застосування сучасних методів активізації навчального процесу: створення проблемних ситуацій та самостійне їх розв'язання студентами; зв'язок теоретичного матеріалу з аналізом стану впровадження МСФЗ в Україні (з використанням студентами результатів виконання індивідуального завдання).

При викладанні курсу використовують різні методи навчання залежно від джерела знань що отримують студенти:

Методи навчання за джерелом знань

№ з/п	Назва методу	Сутність методу	Навчально-виховні завдання та сфера застосування
1	Словесні методи		
1.1	Лекція	Має інформаційний характер, чіткий план. Структура лекції підпорядковується логіці предмета	Стимулює конкретно-образне мислення, активізує логічне мислення студентів
1.2	Пояснення	Доказовий виклад матеріалу, пов'язаний з вивченням правил, економічних законів, господарських явищ, вимог нормативного законодавства	Застосовують на лекціях, під час семінарів та консультацій
1.3	Розповідь	Дає послідовний виклад ознак, особливостей, якостей предметів та явищ (опис окремої категорії, поняття тощо)	Застосовують на лекціях та семінарах
1.4	Бесіда	Розмова викладача зі студентами на підставі чіткої системи, заздалегідь визначених запитань, які підводять слухачів до активного засвоєння системи фактів, нового поняття або закономірностей	Застосовується на лекціях, семінарських заняттях, колоквіумах
1.5	Евристична бесіда	Дає її учасникам можливість самостійно знаходити можливі відповіді на проблемні питання, спрямована на розвиток творчих здібностей та професійне становлення	
2	Наочні методи		
2.1	Ілюстрація	Показ ілюстрованих посібників, фінансової звітності, плакатів, малюнків на дошці, таблиць тощо. Ілюстрація передбачає показ матеріалів у статичному вигляді	Застосовується на лекціях, під час семінарських, занять, тощо
3	Практичні методи		
3.1	Графічні роботи	Знання знаходять відображення в графіках, діаграмах, гістограмах, таблицях, ілюстраціях, тощо.	Застосовують при виконанні завдань самостійної роботи

XIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні вказівки по проведенню практичних занять студентів з дисципліни "Облік за міжнародними стандартами" Напрямок підготовки – 05.01 «Економіка і підприємництво», освітньо-кваліфікаційний рівень – «спеціаліст», спеціальність 7.050106 «Облік і аудит» (денна форма навчання) / автор-укладач: Смірнова І.В. – Кіровоград: КНТУ, 2015.-45 с.

2. Методичні вказівки по проведенню самостійної роботи студентів з дисципліни "Облік і звітність за міжнародними стандартами" Напрямок підготовки – 05.01 «Економіка і підприємництво», освітньо-кваліфікаційний

рівень – “спеціаліст”, спеціальність 7.050106 “Облік і аудит” (денна форма навчання) / автор-укладач: Смірнова І.В. – Кіровоград: КНТУ, 2015.-20 с.

3. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів з використанням комп’ютерної технології для студентів напряму підготовки 6.050106 «Облік і аудит» / автори-укладачі: Пальчук О.В., Савченко О.С., Барабаш Л.О., Іванченко В.О. – Кіровоград: КНТУ, 2013. - 43 с.

4. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів з фаховою літературою по кафедрі бухгалтерського обліку / автори-укладачі: Пальчук О.В., Савченко В.М., Барабаш Л.О., Нечай Н.М. – Кіровоград: КНТУ, 2013. - 58 с.

5. Методичне забезпечення формування структурологічної будови та оформлення результатів дослідження при виконанні індивідуальних завдань для самостійної роботи студентів за фаховим спрямуванням «Облік і аудит» / автори-укладачі: Пальчук О.В., Савченко В.М., Кононенко Л.В., Барабаш Л.О. – Кіровоград: КНТУ, 2013. - 47 с.

XIV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бутинець Ф.Ф. Горецька Л.Л. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах [Текст] : Навч. посібник /Бутинець Ф.Ф. Горецька Л.Л. – Житомир : ПП "Рута", 2003. - 544 с.

2. Бутинець Ф.Ф., Данилко В.К., Луканьов І.В. та ін. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Тести: Навчальний посібник / за ред. Бутиця Ф.Ф. / Бутинець Ф.Ф., Данилко В.К., Луканьов І.В. та ін. – Житомир: ПП «Рута», 2006, - 172 с.

3. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами [Текст] : Практичний посібник / Голов С.Ф., Костюченко В.М. – К. : Лібра, 2004. - 880 с.

4. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади і коментарі. Практичний посібник / Голов С.Ф., Костюченко В.М. – К.: Лібра, 2001. -840 с.

5. Гостева Л.Н. Международные стандарты финансовой отчетности: Учебное пособие / Гостева Л.Н. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005, - 79 с.

6. Дымова И.А. Международные стандарты бухгалтерського учета [Текст] : науково-популярна література / Дымова И.А. – М. : Главбух, 2000. - 156 с.

7. Энтони Р. Самоучитель по бухгалтерському учёту: Международный стандарт / Энтони Р. – М: Триада НТТ, 1999, - 292 с.

8. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами [Текст] : навч. посібник / Жолнер І.В. – К. : ЦУЛ, 2012. - 368 с.

9. Качалин В.В. Финансовый учет и отчетность в соответствии со стандартами ГААР [Текст] / Качалин В.В. – М. : Дело, 2000. - 432 с.

10. Лучко М.Р., Бенько І.Д. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах [Текст] : Навч. посібник / Лучко М.Р., Бенько І.Д. – К. : Знання, 2006. – 311 с.
11. Палий В.Ф. Международные стандарты учета и финансовой отчетности: Учебник. – 2-е изд., доп. и испр. / Палий В.Ф. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 473 с.
12. Пилипенко І.І., Редько О.Ю. Основи бухобліку за міжнародними стандартами: Навчальний посібник / Пилипенко І.І., Редько О.Ю. – К.: Вища школа, 2001, - 184 с.
13. Соловьева О.В. Зарубежные стандарты учета и отчетности / Соловьева О.В. – М.: Аналитика-пресс, 1998.- 288 с.
- Допоміжна**
15. Губачова О.М. Фінансова звітність за міжнародними стандартами: Текст лекції. – Полтава: РВВ ПКІ, 1998. – 25 с.
16. Малишкін О.І. Фінансова звітність підприємства: Міжнародні та національні стандарти. Навчальний посібник / 2-е видання, доп. та випр. – Суми: Видавництво «Університетська книга», 2001. – 158 с.
17. Международные стандарты финансовой отчетности / Под ред. Л.В. Горбатовой. – М.: ВолтерсКлувер, 2006. – 544 с.
18. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000. / Пер. з англ. за ред. С.Ф. Голова. – К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2000. – 1272 с.
19. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2001: зміни та доповнення / Пер. з англ. за ред. С.Ф. Голова. – К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2001. – 224 с.
20. Мельник С.І. Облік інвестицій у цінні папери та консолідована звітність. Текст лекції. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2003. – 27 с.
21. Терехова В.А. Международные и национальные стандарты бухгалтерського учета и отчетности: Практическое пособие. – М.: Издательство «Перспектива», Издательство «АКДИ Экономика и жизнь», 2000. – 302 с.
22. Бутинець Ф.Ф., Горецька Л.Л. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 544 с.
23. Голова С.Ф., Єфіменко В.І. Фінансовий та управлінський облік. – К.: Автоінтерсервіс, 1996. – 544 с.
24. Карлин Т.Р., Макмин А.Р. Анализ финансовых отчетов (на основе ГААР): Учебник. – М.: ИНФРА – М, 2000. – 448 с.
25. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 560 с.

XV. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Комп'ютерні інформаційні системи Гросбух, Ліга-Закон – доступ: комп'ютерний клас кафедри бухгалтерського обліку (ауд. 561а).

2. Демонстраційна версія комп'ютерної програми 1С: Бухгалтерія – доступ: комп'ютерний клас кафедри бухгалтерського обліку (ауд. 561а).

3. Бібліотечний фонд КНТУ – доступ: Бібліотека КНТУ, читальні зали 1-3, абонементи 1-2.

4. Електронні ресурси наукової бібліотеки ім. Вернадського – доступ: бібліотека КНТУ.

5. Бібліотечний фонд кафедри бухгалтерського обліку на паперових носіях – комп'ютерні класи кафедр «Бухгалтерського обліку» та «Аудиту і оподаткування».

6. Бібліотечний фонд кафедри на електронних носіях – доступ: комп'ютерний клас кафедри бухгалтерського обліку (ауд. 561а).

7. Мережа Internet – доступ: бібліотека КНТУ, комп'ютерний клас кафедри бухгалтерського обліку. Рекомендовані сайти:

Адреса	Зміст матеріалів
http://portal.rada.gov.ua/	Сервер Верховної Ради України
http://www.apu.com.ua/	Офіційний сайт Аудиторської палати України
www.buhgalteria.com.ua	Електронне видання газети «Бухгалтерія»
basa.tav.kharkov.ua	Електронне видання газети «Податки та бухгалтерський облік»
http://sts.gov.ua/	Офіційний сайт Державної фіскальної служби України
http://search.ligazakon.ua	База нормативно-правових актів, аналітика та консультація з ведення обліку
http://www.nbuv.gov.ua/portal/	Наукова періодика України. Доступ до повних текстів 1139 журналів та збірників наукових праць. Ресурс Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
http://www.nbuv.gov.ua/portal/nanu.html	Загальноакадемічний портал наукової періодики. Доступ до 83 журналів НАН України. Ресурс Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/	Електронні наукові фахові видання (24 назви). Ресурс Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
http://www.buhgalter.factor.ua/	Електронне видання журналу «Бухгалтер»
http://www.buhcomp.ru/htm/news/body.php	Електронне видання журналу «Бухгалтер и комп'ютер»
http://www.bnb.kiev.ua/	Електронне видання журналу «Бухгалтерія. Налоги. Бизнес»
http://www.visnuk.com.ua/	Електронне видання журналу «Вісник податкової служби»
http://www.vopreco.ru/	Електронне видання журналу «Вопросы экономики»
http://dtki.com.ua/	Електронне видання журналу «Дебет-кредит»
http://sts.gov.ua	Податкове законодавство, узагальнюючі консультації, анонс подій
http://search.ligazakon.ua	База нормативно-правових актів, аналітика та

	консультація з ведення обліку
http://www.minjust.gov.ua	Нормативно законодавчі акти Міністерства юстиції України
http://www.kirstat.kr.ua	Нормативно правова база, статистична інформація, бланки звітної документації до органів статистики
http://www.minfin.gov.ua	Загальні засади організації бухгалтерського обліку, нормативно законодавчі акти з облік у державному секторі, підприємницької діяльності, міжнародні стандарти
http://www.bank.gov.ua	Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. періодичні видання НБУ
http://www.dkzr.gov.ua	Офіційний сайт Державного агентства земельних ресурсів України
http://udfpfg.org.ua	Офіційний Інтернет сайт Українського державного фонду підтримки фермерських господарств
www.buhgalteria.com.ua	Бланки бухгалтерської та податкової звітності
www.balance.ua	Анонс нормативно-законодавчої бази, консультації, щодо ведення бухгалтерського та податкового обліку
dtk.com.ua	Бухгалтерські бланки, консультації з постановки обліку, роз'яснення, щодо дотримання податкового законодавства
www.vobu.com.ua	нормативно законодавча база, бланки бухгалтерського обліку та фінансової звітності, консультації
kazna.ucoz.ua	Нормативно законодавча база, бланки бухгалтерського обліку та фінансової звітності, консультації з проблем обліку в бюджетних установах
http://www.ukravtodor.gov.ua	Нормативно-правові документи у галузі дорожнього господарства
www.buh-galter.info	Інформаційно-аналітичний портал про бухгалтерський облік в Україні. Статі по бухгалтерському та податковому обліку, довідкова інформація, нормативні документи.
http://www.nbu.gov.ua	Нормативні акти України, дисертаційні автореферати, науково електронна бібліотека
http://pro-u4ot.info	інформація з різних джерел, що стосуються бухгалтерського обліку, аудиту, економіки, фінансів.
www.komuna.lviv.ua	Консультації з ведення обліку